

**JAZZFLITS NUMMER 397****8 MEI 2023****IN DIT NUMMER:****1 BERICHTEN****6 JAZZ OP PAPIER****7 JAZZ OP DE PLAAT**

AVA, Marjorie Barnes, Ben van den Dungen, Lieven Cambré, Bo van de Graaf, E Vloeimans/E Derix e.a.

**15 JAZZ OP HET PODIUM**

Bill Frisell, Ari Hoenig, Keys and Beats, Julia Hülsmann.

**EN VERDER (ONDER MEER):**

**25** De Blokhut (Hans van Eeden)

**27** Pierre Courbois deel 1 (Erik Carrette)

**32** Europe Jazz Media Chart mei

**19,5 JAAR JAZZFLITS****01 09 2003 - 01 03 2023****NR. 398 KOMT 22 MEI UIT****BERICHTEN****Albert van Veenendaal start met eigen platenlabel**

Pianist Albert van Veenendaal is een eigen platenlabel gestart: Minimal Damage Recordings. "Een label voor avontuurlijke muziek die niet in hokjes past", zo omschrijft hij het zelf. Om te beginnen zijn er drie albums verschenen: een re-release van het album 'Talk Of The Town' van het duo Tale Tellers from a Timeless Tribe (MDR 2300); de plaat 'Het Oog In De Naald' van de gelijknamige groep (MDR 2301) en 'How Do I Listen' van Rara Avis (MDR 2302). Van Veenendaal: "Dit label biedt een platform voor deze samenwerkingen met nieuwe talenten en andere initiatieven van creatieve makers die grensoverschrijdend werken."

**Artiesten InJazz Festival bekend**

Uit bijna tweehonderd aanmeldingen zijn door een vakjury twaalf groepen geselecteerd die van 21 tot en met 23 juni mogen optreden tijdens het InJazz Festival, onderdeel van het gelijknamige jaarlijkse netwerkevenement voor jazz-professionals. Alto For Two, AVA Trio, Brintex Collective, Matthias Van Den Brande Trio, Meral Polat Trio, NOHMI, Onder, Raquel Kurpershoek, Sanem Kalfa Miraculous Layers, The Zebra Street Band, Wake The Dead en Yoràn Vroom Group Of Friends mogen zich met een kort concert presenteren. Vier groepen treden op in Amsterdam (Bimhuis) en acht in Rotterdam (LantarenVenster). De optredens zijn voor eenieder gratis toegankelijk.



# ia77

# JazzFlits

**ONAFHANKELIJK JAZZPERIODIEK SINDE 2003**

Eve Risser. (Foto: Sylvain Gripoix)

**EVE RISSEER KRIJGT PAUL ACKET AWARD 2023**

**Pianiste Eve Risser krijgt dit jaar de Paul Acket Award. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt op het North Sea Jazz Festival aan een artiest die een bredere publieke erkenning verdient. Risser treedt op tijdens het komende festival en neemt de prijs dan, op 8 juli, in ontvangst.**

Eve Risser was een van de 24 muzikanten die door een jury met Øyvind Larsen (Oslo Jazz Festival), Alberto Ibarrondo (Festival de Jazz de Vitoria-Gasteiz, Spanje), Anne Erm & Eva Saar (Festival Jazzkaar, Estland), Jair Tchong (KAAP Arts Centre, België) en Brent Oostrum (TivoliVredenburg) werden voorgedragen aan ruim honderd (inter)nationale jazzcritici en programmeurs. Die mochten vervolgens hun stem uitbrengen. Jurylid Larsen omschrijft de winnares als een "eigentijdse componist die het idioom van de moderne muziek verkent en uitbreidt. Risser is van grote betekenis in de Europese geïmproviseerde scene. Haar poëtische spel is percussief en fysiek, in vorm variërend van solo tot groot orkest". De Paul Acket Award, vernoemd naar de oprichter van North Sea Jazz, is een jaarlijks initiatief van de festivalorganisatoren. Recente winnaars waren pianiste Kris Davis (2022), gitarist Julian Lage (2019) en pianiste Kaja Draksler (2018).



Kim Kamilla Jäger (Foto: MAONfotografie)

### Celliste wint Erasmus Jazz Prijs

De Duitse celliste Kim Kamilla Jäger heeft de Erasmus Jazz Prijs 2023 gewonnen en mag zich daarmee een jaar lang de beste jazzstudent van het Rotterdamse conservatorium Codarts noemen. "Het trio Lavish van Kim Kamilla Jäger wist het publiek vanaf de eerste noot te boeien. Lavish maakte contact met het publiek en bracht een breed scala aan klanken ten gehore", aldus de jury. De finale van de Erasmus Jazz Prijs vond op 30 april in de Rotterdamse Doelen plaats. Kim Kamilla Jäger nam het daarin op tegen gitarist Emile De Schep- per met zijn ensemble Ochre en drummer Tom Zuang met zijn trio Pass- word123. De winnende celliste krijgt een bedrag van 3.000 euro. De Erasmus Jazz Prijs werd eerder gewonnen door Jan van Duikeren, Bart Wirtz, Louk Boudes- teijn, Rik Kraak en Stephanie Francke. De prijs wordt jaarlijks uitgereikt.

### Marco Ullstein Quintet wint Grachtenfestival Jazz Competition

Het Marco Ullstein Quintet heeft 26 maart in Amsterdam de Grachtenfestival Jazz Competition 2023 gewonnen. De vijf studenten van het Haags conservatorium versloegen in de finale vijf andere ensembles van Nederlandse conservatoria. "We hebben unaniem voor dit hoogstaande kwintet gekozen, dat met veel dynamiek en mooie kleuren heeft gespeeld", aldus juryvoorzitter Sander Grande (programmeur North Sea Jazz). De jury bestond verder uit de musici Vincent Henar, Benjamin Herman, Denise Jannah en Mariël van den Bos. Het Yannic Forster Trio werd door Denise Jannah gekozen om samen met haar op te treden tijdens het Grachtenfestival. Saxofoniste Tallulah Molleson, studerend aan het conservatorium in Amsterdam, werd tot de beste solist van het concours gekozen. De eerdere edities van het concours werden gewonnen door het Martí Mitjavila Trio (2022) en het Ben Fitzpatrick Quintet (2021).

## AMERIKAANSE STUDENTEN WINNEN KEEP AN EYE JAZZ AWARD 2023

**The Berklee Global Jazz Ambassadors, een groep studenten van het Berklee Global Jazz Institute in Boston, heeft op 20 april in een drukbezocht Bimhuis (Amsterdam) de eerste prijs van het concours om de Keep an Eye International Jazz Award 2023 gewonnen. De tweede prijs ging naar het Marios Charalampous Quartet, bestaande uit vier studenten van het Conservatorium van Amsterdam (CvA).**

De internationale jury, met Ari Hoenig, Matt Penman, Frank van Berkel, Raluca Baicu en Karolina Strassmayer, had daarnaast nog vier prijzen te vergeven. De Aanmoedigingsprijs was voor het Ante Medic Octet (met acht CvA-studenten). De prijs voor het beste arrangement van een van de verplichte nummers ging naar de Belgische gitarist Elliott Knuets, die de bewerking samen met pianist Noé Sécula schreef. De twee studeren aan de Jazz-campus der Hochschule für Musik FHNW in Basel. Trombonist Nicholas Adema won de prijs voor beste CvA-solist. Trompettiste Alexandra Ridout van de New Yorkse Manhattan School of Music werd door de jury als beste niet-CvA-solist aangewezen.

De Keep an Eye International Jazz Award is een competitie voor excellente jazzstudenten. Dit jaar deden bands van vijf conservatoria mee. Van de al genoemde vier en het Royal Academy of Music (Londen). Iedere band moest deze keer een eigen arrangement maken en spelen van een stuk uit de bundel 'New Standards, 101 Lead Sheets by Women Composers', samengesteld door drumster Terri Lyne Carrington. De winnaar van de Award kreeg een beeldje en een geldbedrag. Aan de andere prijzen is ook een geldbedrag verbonden. Het concours om de Keep an Eye Award wordt sinds 2010 jaarlijks georganiseerd.

## ROB AGERBEEK SWINGT VOOR OUDEREN



Vlnr: Rob Agerbeek, Tjeerd Klapwijk en Erik Albjerg. (Persfoto)

Pianist Rob Agerbeek gaf vrijdagmiddag 21 april een swingend concert in woonzorgcentrum Adegeest in Voorschoten. Samen met bassist Erik Albjerg en drummer Tjeerd Klapwijk schotelde hij de bewoners een reeks bekende jazznummers voor. Het concert was een initiatief van het Podium Jong Professionals Jazz Voorschoten (PJPJ), dat sinds jaar en dag in Voorschoten concerten van studenten van het Haagse conservatorium organiseert. Een tweede uitstapje naar een verzorgingstehuis, te weten het Voorschotense verpleeghuis Vlietwijk, staat al op de rol.

### Nederland 'focusland' tijdens evenement Jazzahead! 2024

Tijdens het netwerk- en showcase-evenement Jazzahead! 2024 wordt de schijnwerper gericht op de Nederlandse jazz. Dat maakte op 29 april in Bremen Claudia Roth, staatsminister van Cultuur en Media van Duitsland, bekend. Nederland is gekozen tot 'focusland' van deze editie. "They totally deserve this", aldus Jazzahead-directrice Sybille Kornitschky, "It's no accident that our juries have been consistently choosing several Dutch acts each year for many years now." Als focusland heeft Nederland een centrale stand op de vloer tijdens de jazzbeurs. Acht Nederlandse acts kunnen zich eind april volgend jaar door middel van korte optredens presenteren aan honderden jazzprofessionals van over de hele wereld. Vanaf het najaar kunnen Nederlandse formaties zich aanmelden, waarna door een vakjury een definitieve selectie zal worden gemaakt. Elk jaar wordt een ander 'focusland' gekozen. De afgelopen editie was dat Duitsland.



Die editie 2023 vond van 27 tot en met 30 april jl. plaats en trok zo'n 2.800 jazzprofessionals naar Bremen. Ruim vierhonderd musici lieten van zich horen in 36 showcases. Kornitschky kijkt terug op een geslaagde editie: "Last year, people were mainly relieved that an event like this could take place at all in the aftermath of Corona. But this time, I saw happy expressions on so many faces. People were showing their genuine appreciation for the concerts". Ook viel haar op dat de deelnemers jonger waren: "It was also noticeable that many young people were taking part – many attendees were with us for the first time." In totaal 51 landen waren vertegenwoordigd. Tijdens het beursonderdeel (op een oppervlakte van 5.000 vierkante meter) stonden 1.336 mensen in stands. De meeste daarvan kwamen uit Duitsland (872). Negentig beursdeelnemers kwamen uit België en 163 uit Nederland. De achttiende editie van Jazzahead! is volgend jaar van 11 tot en met 14 april in de Messe in Bremen. (zie ook de foto's op pagina 4 en 5)



Joachim Kühn tijdens het festival Transition in 2019. (Foto: Joke Schot)

### LEVENSWERK GEBROEDERS KÜHN BEKROOND

**Het levenswerk van de gebroeders Rolf (klarinet) en Joachim (piano) Kühn is bekroond met een Deutsche Jazzpreis in de categorie 'lifetime achievement award'. De uitreiking van de Duitse jazzprijzen vond dit jaar op 27 april plaats tijdens het evenement Jazzahead! in Bremen. In 31 categorieën werden artistieke prestaties beloond. Internationaal vielen onder anderen saxofoniste Lakecia Benjamin (blazer van het jaar), Jason Moran (toetsenist van het jaar), Makaya McCraven (drummer van het jaar) en Jeff Parker (gitarist van het jaar) in de prijzen.**

Volgens jurylid Rabih Lahoud ging aan de bekroning van de gebroeders Kühn een 'levendige' en 'emotionele' discussie vooraf: "Rolf and Joachim Kühn are known for their musical curiosity and desire to break new ground – whether as solo artists, in various band formations, or playing together. Awarding them the German Jazz Prize not only honors their extraordinary lifetime achievements in music, but also recognizes their undeniable importance and great legacy in the German jazz scene." Rolf Kühn overleed vorig jaar op 92-jarige leeftijd, zodat zijn broer Joachim mede namens hem de prijs in ontvangst nam. De jazzprijzen werden uitgereikt tijdens een ceremonie in het met 800 aanwezigen volledig bezette Metropol Theater in Bremen. Daar werd onder meer bekendgemaakt dat volgens een vakjury 'Two Centuries' van het trio Wadada Leo Smith-Andrew Cyrille-Qasim Naqvi het beste instrumentale album van het afgelopen jaar (internationaal) is en 'Ghost Song' van Cécile McLorin Salvant het beste vocale album (internationaal). Als het internationale debuutalbum van het jaar werd 'Orlando Atria' van drummer Vicente Hansen Atria aangemerkt. Als beste Duitse albums kwamen 'Consumer' van het Melt Trio (instrumentaal), 'Mo Vi Mento' van Luah (vocaal) en 'InEvitable' van InEvitable (debuut) uit de bus. De winnaars van een Deutsche Jazzpreis krijgen ieder 10.000 euro. De prijzen worden betaald door het Duitse ministerie van Cultuur en sinds 2021 jaarlijks vergeven. Dit jaar waren ook onder anderen pianiste Kaja Draksler en drumster Sun-Mi Hong genomineerd (zie Jazzflits 394). Zij vielen buiten de prijzen.



De Duitse minister van Cultuur Claudia Roth (links) maakte 29 april bekend dat de Nederlandse jazz in 2024 tijdens Jazzahead! centraal staat. Om dat te bekrachtigen overhandigde ze Dewi van de Weerd, de Nederlandse Ambassadeur voor Internationale Culturele Samenwerking, een Jazzahead!-tas. (Foto: Jens Schlenker)



De Nederlandse stand tijdens Jazzahead! 2023, eind april in Bremen. Tijdens Jazzahead! 2024 is Nederland 'focusland' en krijgt deze stand een centrale plek in de beursaal. (Foto: Jörg Sarbach)



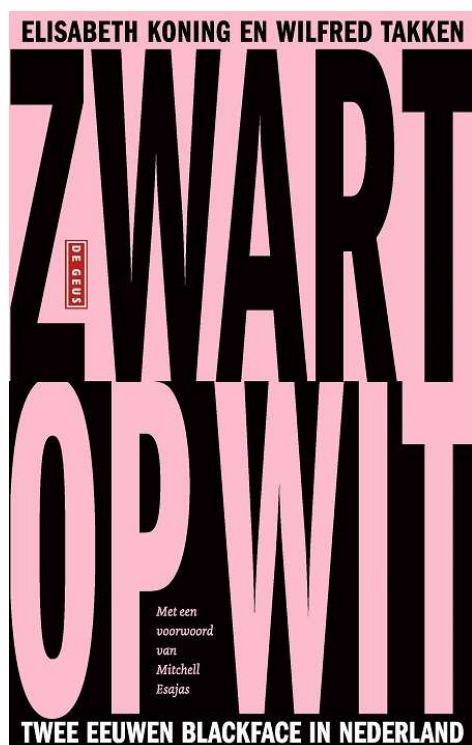
Een blik op de beursvloer tijdens Jazzahead! 2023. (Foto: Jörg Sarbach)



Drummer Felix Schlarmann (rechts) introduceert zijn band Tree House. Die voerde tijdens het evenement op 29 april de compositieopdracht uit, die Schlarmann van Jazzahead! had gekregen. (Foto: Jens Schlenker)

## JAZZ OP PAPIER

### MINSTRELS



Elisabeth Koning en Wilfred Takken ;  
voorw. Mitchell Esajas.

**Zwart op wit :**

**twee eeuwen blackface in Nederland**

[Amsterdam] : De Geus, 2023

XXVII, 411, [8] pag. : ill.

22x14 cm

ISBN 978-90-445-4610-1 pbk.

Prijs 25 euro

In 1974 waagde ik het, in een recensie van het Hammerveld festival in Roermond, Memphis Slim te kenschetsen als: 'van beroep: neger'. Om vervolgens te oordelen: "En als zo iemand dan ook nog een serie blues en boogies uit zijn piano weet te rammelen, is succes verzekerd, in Groningen, in Bilzen, in Roermond. Maar zijn ritmisch vertier is van de alleraagste soort en daar zit de wereld al berstens vol van."

Prompt volgden er reacties. Eén werd er onpasselijk van en een ander informeerde op welke instelling je een opleiding tot dat beroep kon volgen. Gelukkig stelde de redactie van de krant een nadere toelichting voor: "In de vorige eeuw [de negentiende dus] waren er in Amerika de zogenaamde minstrelshows, waarin blanken met zwartgemaakte gezichten een parodie gaven op het leven en wer-  
[...vervolg in de rechterkolom](#)

ken van de negers. Dat sloeg zo in, dat ook zij er een goede broodwinning in zagen. Een nabloeier van deze rage vindt men nog in de eerste sprekende film, met Al Jolson. De wat oudere negerartiest merkt nu, in 1974, dat het de-domme-lolbroek uithangen nog altijd inslaat. De muziek lapt hij aan zijn laars, de teksten zijn gereduceerd tot enkele cliché's en grappen en grollen doen de rest, kortom, hij verdient zijn centen door zijn neger-zijn te exploiteren."

Het bestaan van de minstrels was al eerder een bron van onderzoek. Van 1930 dateert een studie van Carl Wittke, 'Tambo and bones' (herdruk 1976) en in 1931 schreef Constance Rourke haar 'American humor' (herdruk 1953). Beiden worden geciteerd in Marshall Stearns' 'The Story of jazz' (1956) en het is ook Stearns die als eerste 'minstrelsy' betreft bij de geschiedenis van de jazz. Overigens stelt hij dat die periode muzikaal weinig tot de ontwikkeling van de jazzmuziek heeft bijgedragen – behoudens misschien de ritmiek en de gecompliceerdheid van de dansbeweging. Maar sociaal-cultureel gezien is het verschijnsel van immens belang geweest. Het liet zowel het witte als zwarte publiek kennismaken met typerende elementen op het gebied van de verteltrant, liederen en dansen. Ook zwarte 'performers' maakten inmiddels deel uit van deze groepen: ze kregen zo voet aan de grond in de showbusiness. Bovendien werkten de voorstellingen bevrijdend, vrij van dagelijkse vernederingen. Velen, onder wie ook blueszangeressen, hebben er hun eerste ervaring opgedaan.

**Sociaal-cultureel gezien is het verschijnsel van immens belang geweest. Het witte en zwarte publiek kon daardoor kennismaken met typerende elementen op het gebied van de verteltrant, liederen en dansen.**

Amerikaanse – en niet te vergeten: ook Britse – gezelschappen gaven al gauw ook voorstellingen in Europa en zo maakten wij hier kennis met karikaturale beelden van de zwarte persoon. Film en televisie deden daar nog een schepje bovenop. Een visie derhalve die tot heden zijn neerslag heeft gehad op onze wereld van het theater en toneel (om van jeugdlectuur en reclame niet te spreken). Sinds een jaar of dertig, veertig worden nu de vele gevallen in Nederlandse publicaties naar voren gehaald: onder anderen door Herman Vuijsje in 'Vermoorde onschuld', Jan Nelderveen Pieterse in 'Wit over Zwart' (bij de gelijknamige tentoonstelling), door Rudie Kagie in 'De Eerste Neger', en door Joost Groeneboer en Giseline Kuipers, de laatste beiden in de bundel 'Kunsten in Beweging', samengesteld door Rosemarie Buikema en Maaïke Meijer.

In een recente publicatie 'Zwart op Wit' geven Elisabeth Koning en Wilfred Takken, na enige inleidende artikelen over de minstrels en het Zwarte Pietdebat – dat als katalysator lijkt te hebben gefungeerd - een grondige en representatieve selectie uit de meer dan duizend voorbeelden van 'blackface'. (Er is ook een hoofdstuk over onze stereotypering van Indo-Europeanen.) Vele zijn elders al gesignaleerd, onder andere de uitspraak van danser-acteur Donald Jones, die, hoewel zelf ook niet vies van het etaleren van stereotiepe kenmerken, in een later leven opmerkte – en daar is de gewraakte term weer: "Als er vroeger een neger moest worden gespeeld had je drie beroepsnegers: Otto Sterman, Marius Monkau, en ik."

**Jan J. Mulder**

**Meer over dit onderwerp op pagina 33 van deze Jazzflits.**

## JAZZ OP DE PLAAT

**DAVE ASKREN & JEFF BENEDICT**  
**Denver Sessions**  
 Tapestry Records



De in Los Angeles wonende en werkende gitarist Dave Askren en saxofonist Jeff Benedict trekken al ruim dertig jaar samen op. Hun laatste project als bandleiders en co-producers levert de swingende cd 'Denver Sessions' op, met tien lange stukken. Typisch Amerikaanse groovende mainstream. Eigen werk en enkele covers. Dave en Jeffs togen er met hun kwintet voor naar de Mile High City Denver. Vandaar de naam.

Dat klarinettist en bandleider Benny Goodman een belangrijke inspiratiebron voor Askren en Benedict is, blijkt onder meer uit de interpretatie van het spetterende slotstuk 'Stompin' at the Savoy', dat we kennen van het Benny Goodman Sextet met Charlie Christian op gitaar en Lionel Hampton op vibrafoon. Met ervaren mannen als Ted Piltzecker (vibrafoon), Patrick McDevitt (bas) en Paul Romaine (drums) bewijzen Askren en Benedict hun muzikale held eer.

Denver Sessions is echter geen 'terug in de tijd'-album. De vijf doorgewinterde musici klinken modern en fris maar doen de tradities geen geweld aan. Het samenspel is hecht en gelikt en biedt genoeg ruimte voor solo's op de gitaar, de vibrafoon en de sax. In de 'liner notes' staat dat de samenwerking gebaseerd was op vertrouwen en liefde. Dat mag een open deur zijn, het is een waarheid als een koe. Je moet elkaar wel een beetje aardig vinden en het liefst je ego thuislaten als je echt samen jazz wilt spelen.

**Hans Invernizzi**

### Bezetting:

Dave Askren (gitaar),  
 Jeff Benedict (saxofoon),  
 Ted Piltzecker (vibrafoon),  
 Patrick McDevitt (bas), Paul Romaine (drums).

**Luister hier naar het stuk 'Memories':**  
<https://bit.ly/4207U05>

**Bent u op zoek naar de recensie van een bepaalde cd? Klik hier: <http://bit.ly/2eGAA92>**

**AVA**  
**Ash**  
 Tora Records



Het debuutalbum van het trio AVA heette 'Music From An Imaginary Land' (2017) en het drietal, met de Italiaan Pino Basile als nieuwe slagwerker, gaat voort met het verzinnen van muziek van bijzondere plekken. Op het album 'Ash' doen ze een poging om de muziek van de oude beschavingen van Pompeii en Knossos tot leven te wekken. Uiteraard is er hier geen sprake van academische muzikale archeologie, maar van een levendige fantasie en groot improvisatievernuft. Het eerste stuk, 'Pompeii', is vooral ritmisch van aard, met creatief, polyritmisch slagwerk van Basile en een ferme 'drone' uit de bas van Esat Ekincioglu. Saxofonist Giuseppe Doronzo gebruikt slechts de nek en het mondstuk van zijn baritonsax. Dit legt hem beperkingen op, maar produceert ook een onbestemd geluid, dat het voorwereldlijke gevoel oproept dat bij de verloren gegane stad past. De improvisatie van 'Knossos' is wat opener en atmosferischer, sterker op klank dan op ritme gericht, maar minstens zo fascinerend. De beslissing om de muziek tot de 21 minuten van dit plaatje te beperken, is echter goed. Hoe boeiend de muziek ook is, op den duur verlang je toch wel naar de volle glorie van de baritonsax, zeker in handen van specialist Doronzo.

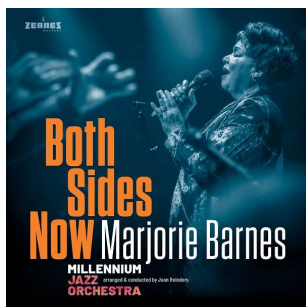
**Herman te Loo**

### Bezetting:

Giuseppe Doronzo  
 (baritonsax-mondstuk en -nek, percussie),  
 Esat Ekincioglu (bas, percussie),  
 Pino Basile (raamtrommels, cupaphone, stem).

**Luister hier naar de muziek van 'Ash':**  
<https://torarecords.bandcamp.com/album/ash>

**MARJORIE BARNES & MJO**  
**Both Sides Now**  
 ZenneZ Records



De leider van het Millennium Jazz Orchestra (MJO) heeft zich ongetwijfeld zitten verkneukelen toen hij twaalf spectaculaire arrangementen schreef voor de cd die het orkest opnam met 'grande dame du jazz' Marjorie Barnes. Deze vocaliste uit de VS woont inmiddels al zo'n veertig jaar in Nederland, maar is haar oer-Amerikaanse swing, timbre, dictie en frasering nooit kwijtgeraakt. Met het album 'Both Sides Now', dat knipoogt naar het American Songbook, keert Barnes terug naar de bigbandmuziek van haar jeugd.

Barnes stond in 1975 in het voorprogramma van Frank Sinatra in het Amsterdamse Concertgebouw met de groep The Fifth Dimension. Deze zanggroep scoorde in 1969 een wereldhit met 'Aquarius/Let the sunshine in', uit de musical 'Hair'. Marjorie beschouwt 'Both Sides Now' als een reisverslag van haar muzikale leven. Ze zingt klassieke (jazz)stukken die representatief zijn voor fases in haar leven, waaronder heel bekende als 'Moon river', 'Detour ahead', 'Smile', 'I will wait for you' en het titelstuk 'Both sides now'.

Het lijstje van op te nemen repertoire kwam in goed overleg tot stand en het is al in het eerste nummer duidelijk dat Barnes het met het MJO in de studio zeer naar haar zin had. De muzikanten leggen Marjorie in de watten met liefdevol spel. En dat verdient de vedette ook. Barnes' stem vertoont na een halve eeuw zingen nog geen spoortje van slijtage. Integendeel. Haar instrument is gerijpt want, zoals ze zelf zegt: 'I have lived a lot of life'. 'Both Sides Now' is smullen geblazen.

**Hans Invernizzi**

**Bezetting:**

Marjorie Barnes (zang),  
 Millennium Jazz Orchestra olv Joan Reinders.

**Bekijk hier een 'making of'-video:**

<https://bit.ly/3Lv6xPW>

**LIEVEN CAMBRÉ QUARTET**  
**Connected**  
 Eigen Beheer ([www.lievencambre.be](http://www.lievencambre.be))



Dit soort platen wordt dus nog steeds gemaakt. Heel traditioneel, gewoon een jazzkwartet zonder enig spektakel. Amerikanen maken daar wel eens spierballen- of virtuoos vertoon van, en anders is zo'n album op z'n minst wel een gewichtig eerbetoon aan iemand of iets.

Dit Belgische kwartet brengt niets van dit alles; alleen maar eerlijke, met ambachtelijke toewijding uitgevoerde muziek. Allemaal eigen stukken, die niettemin klinken of ze al jaren bestaan. Of beter gezegd: of de noten al een eeuwigheid in de lucht hingen voordat leider Lieven Cambré (1968) ze maar eens op papier zette.

Hij bespeelt de altsaxofoon met een bijna klassiek geluid. Niet verwonderlijk, want - maar dat weet de Jazzflitslezer natuurlijk - Adolphe Sax was ook een Belg en klassieke saxofonisten bespelen graag de alt. De verslaggever moest geregeld denken aan iets van lang geleden: een dikke 78-toerenplaat van Marcel Mule met een werk van Debussy. En zo'n ijl, zangerig toontje, alsof het instrument vooral als een viool diende te klinken.

Het spel van Cambré is ook vol lyriek. Zijn solo's ademen een ingetogen soort intensiteit. Zonder zijn stem te verheffen weet hij zijn ballads overtuigend te vertolken en de 'blue notes' in zijn blues te leggen. Enkele virtuozen thema's worden ook zonder opvallende inspanning gespeeld.

De begeleiders beperken zich tot empathisch en solide begeleiden. De pianist trekt af en toe en laatje Monk open, maar maakt daar geen soundmixshow van. Het stuk 'BACH' lijkt inderdaad gebaseerd op een aan deze pruikendrager ontleende akkoordenvolging.

'Connected' is een fijnzinnig album vol fraaie details. Je moet er wel even voor gaan zitten, anders ontgaat je veel. Dat hebben Cambré cum suis niet verdiend.

**Jeroen de Valk**

**Bezetting:**

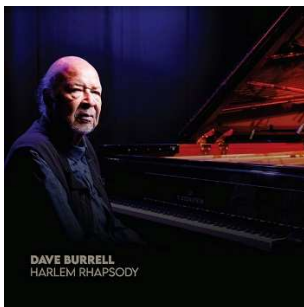
Lieven Cambré (altsaxofoon),  
 Bram Weijters (piano),  
 Jasper De Roeck (bas),  
 Jesse Drockx (drums)

**Lieven Cambré Quartet live:**

<https://bit.ly/42eIn2X>



**DAVE BURRELL**  
**Harlem Rhapsody**  
 Parco Della Musica Records



Zelden zette ik met zo veel tegenzin een cd op als deze van pianist Dave Burrell. Ik houd niet zo van free jazz, en zeker niet in zijn meest extreme vorm. Vandaar. Niet eerder vond ik een album na zo'n begin uiteindelijk fantastisch. Pianist Dave Burrell was een grote naam in de free jazz-scene van vijftig jaar geleden. Onder musici, want het publiek kende hem nauwelijks. Het album begint met de meer dan twintig minuten durende 'Red summer march'. Het begin is chaotisch met schijnbaar willekeurig ingedrukte toetsen die geen relatie met elkaar lijken te hebben. Dat duurt even, maar lang genoeg om het geluid uit te zetten. Even op de tanden bijten en doorzetten en na een paar pogingen en iets meer geduld gebeurt er iets magisch. De door elkaar gehusselde noten gaan een plekje zoeken, langzaam zijn er structuren te herkennen en voor je het weet zit je in 52nd Street waar een Harlem stride-pianist speelt. Af en toe proberen de noten hun eigen weg te gaan maar de pianist roept ze terug naar hun plaats. Monk komt even langs en Burrell laat hem horen dat je een melodie nog meer kunt uitbenen dan hij dacht. Daarna horen we Duke Ellington een onbekende suite spelen. De mars gaat vrolijk door, de noten kennen hun plaats totdat de vermoeidheid aan het einde toeslaat. Burrell moet de noten die uit de pas lopen en de verkeerde weg inslaan terug roepen. De mars wordt nu niet alleen netjes uitgevoerd maar in deze uitgebeende versie swingt hij zo hard dat de eeuwigheid van twintig minuten seconden lijken.

**Zelden zette ik met zo veel tegenzin een cd op die ik uiteindelijk fantastisch vond!**

Dave Burrell wordt een 'inside/outside pianist' genoemd. Dat is hij precies. Free jazz, swing en stride lopen door elkaar, wisselen elkaar af, horen bij elkaar en vullen elkaar aan. De hamerende aanslag van Burrell is helder, zijn zachte aanslag romantisch en lieflijk. Het kan allemaal, na elkaar of tegelijk of door elkaar lopen. In de andere nummers is dit misschien iets minder extreem maar net zo intrigerend. In het titelnummer 'Harlem rhapsody' is de verrassing dat de introverte compositie meer gebaseerd is op Ravel dan op Albert Ammons of James P. Johnson. In de standard 'My melancholy baby', een favoriet nummer van Thelonious Monk, vervolmaakt hij het sloopwerk van Monk door het minimum aan noten en de hamerende akkoorden te maximaliseren waarbij hij het geraamte van deze compositie niettemin recht overeind laat staan. Alles bij elkaar is dit een fantastische plaat met een raadselachtige inhoud die je niet meer los laat.

**Tom Beetz**

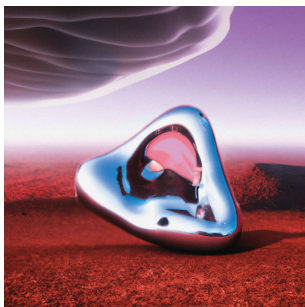
**Bezetting:**

Dave Burrell (piano).

**Luister hier naar het titelnummer van de cd:**  
<https://bit.ly/40X100e>

**SPOTIFY AFSPEELLIJST 'JAZZFLITS 397'**  
 Wij maakten voor u een afspeellijst in Spotify met nummers uit hier besproken albums. Klik om te luisteren op: <https://spoti.fi/3LEPT08>.

**DISHWASHER**  
Dishwasher  
Sdban Records



Het Gentse trio Dishwasher is de jongste loot aan de Sdban-boom met leuke, groove-gerichte bands. Twintigers Werend van den Bossche (saxen, keyboards, elektronica), Louise van den Heuvel (basgitaar, elektronica) en Arno Grootaers (drums, samples) weten een volstrekt eigen geluid te creëren. De elektronische effecten zijn daarbij niet van de lucht, en ook de saxen moeten eraan geloven. Dat kan variëren van een flinke dot echo ('Marwan') tot zware vervorming, met een rauwe Gorilla Mask-achtige melodielijn tot gevolg ('Kuhl'). In hun gretigheid neemt het drietal flink wat stijlen op in hun eclectische mix, van jazz tot Arabische muziek en van dance tot dub. Soms leidt dat tot etherische soundscapes ('Terra'), maar vaker tot opzweepende ritmes die tot dansen uitnodigen. Het strakke drumwerk en de doordenderende bas helpen daar zeker bij. Het debuutalbum is op cd en vinyl verkrijgbaar.

**Herman te Loo**

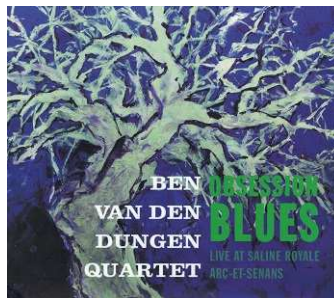
**Bezetting:**

Werend van den Bossche  
(saxen, keyboards, elektronica),  
Louise van den Heuvel (basgitaar, elektronica),  
Arno Grootaers (drums, samples).

**Luister hier naar tracks van het album:**

<https://bit.ly/40U8XqL>

**BEN VAN DEN DUNGEN QUARTET**  
Obsession Blues  
JWA Records



'Jazz et peinture' mag je deze manier van muziek maken noemen. Dat is nog lastiger dan Jazz and Poetry. In 2022 schilderde de Franse kunstenaar Charles Belle een kolossaal schilderij terwijl saxofonist Ben van den Dungen met zijn kwartet hun gemeenschappelijke liefde voor Coltrane en de blues beleden. "Ben en ik betreden dezelfde ruimte", zei Belle. Die ruimte werd letterlijk gezamenlijk betreden in het Besançon Museum of Fine Arts waar Ben speelde en Belle onder de inspiratie van zijn muziek het doek 'My Favorite Things' schilderde. Dat schilderij hing maanden in het museum naast een beroemd werk van Gustave Courbet. Deze wederzijdse energie die elektrificerend werkte smaakte naar meer. In september van dat jaar kregen ze de gelegenheid om het opnieuw te doen, dit keer in aanwezigheid van vijfhonderd luisteraars en opnameapparatuur. De live-registratie in de Saline Royale in Arc-et-Senans leverde dit album op en twee met fosforescerende verf geschilderde doeken. Elk bijna tien m<sup>2</sup> groot, die in de cd-bijlage worden gereproduceerd.

Hoe je in twee-en-een-half uur twee kolossale doeken kunt schilderen is een raadsel, maar zo'n lange tijd zonder pauze saxofoon spelen lijkt me ook geen sinecure. Van die lange set zijn twaalf nummers geselecteerd voor dit album. Van vermoeidheid is niets te horen. Zeker, het is een peulenschil vergeleken met de door de IJslandse kunstenaar Ragnar Kjartansson opgenomen sessie van de indie-rockband The National die ruim zes uur lang honderd keer achter elkaar dezelfde song 'Sorrow' speelde. Maar toch. De blues in zijn vele gedaanten en verschijningen wordt door Ben en zijn maten ook na twee-en-een-half uur verfrissend en geïnspireerd gespeeld. Door middel van vier composities van Coltrane, Mingus en Wayne Shorter. De rest van de composities is door Ben geschreven en dat zijn bepaald niet de minste nummers van dit album. Geen wonder dat Belle zich hierdoor liet inspireren tot het maken van zijn imponerende doeken.

**Tom Beetz**

**Bezetting:**

Ben van den Dungen (sopraan- en tensorsaxofoon),  
Miguel Rodriguez (piano),  
Steven Willem Zwanink (contrabas),  
Mitchell Damen (drums).

**BO VAN DE GRAAF****Shinjuku****Ic Disc**

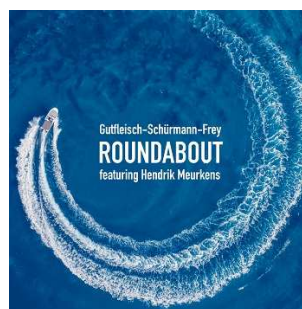
Bezitters van het album 'Olanda In Due' van pianist Michiel Braam en saxofonist Bo van de Graaf zullen zich misschien wel eens hebben afgevraagd waarom de openingstrack 'Shinjuku' heet. Welnu, die vraag wordt met de nieuwe, gelijknamige soloalbum van de saxofonist (zijn eerste in zeventien jaar!) beantwoord. In de zomer van 1975 stond de jonge Nijmegenaar voor het eerst op een podium, gewaand met een sopraansax, waar hij nog maar twee jaar op kon spelen. De solo die hij speelde, was gevoed door de geest van John Coltrane, dankzij de elpeebox met de concerten die de maestro in 1966 in Japan gaf – allereerst in het Shinjuku Theater in Tokio. Uit een opname van die solo destilleerde hij een thema dat de naam van dat theater kreeg. Op het nieuwe soloalbum neemt hij dat thema als uitgangspunt voor improvisaties, zowel onbegeleid (op alt, tenor en sopranino) als in het gezelschap van muzikale partners, verrassende samples en 'field recordings'. In samenspraak met Michiel Braam horen we duidelijk de affiniteit die Van de Graaf met Coltrane heeft, maar in de loop van het album duiken ook invloeden van zijn andere grote helden, Sonny Rollins en Gato Barbieri op. De twee ensemblestukken verschillen nogal van elkaar. 'Ad libido' klinkt als vintage freejazz met veteranen Frank van Merwijk (piano), Arjen Gorter (bas) en Fred van Duijnhoven (drums). In 'Intense' valt de viool van George Dumitriu op, die zich als Michel Samson een weg zoekt in een stevige achtergrond. Na een stukje met Arabisch slagwerk (een 'field recording' met anonieme trommelaars) eindigt Bo van de Graaf in duet met zichzelf op twee sopraansaxofoons. Tegen die tijd kunnen we het thema wel dromen, maar gek genoeg verveelt het geen moment. Actieve muzikanten kunnen zich eraan wagen, want de noten staan afgedrukt in het hoesje.

**Herman te Loo****Bezetting:**

Bo van de Graaf (sopraninosax, sopraansax, altsax, tenorsax) + Annelie Koning (stem), George Dumitriu (viool), Michiel Braam, Frank van Merwijk, Albert van Veenendaal (piano), Arjen Gorter, Dion Nijland (bas), Mark Peters (basgitaar), Makki van Engelen, Fred van Duijnhoven (drums).

**Hier is de teaser van het album:**

[https://youtu.be/SuGT\\_MjMEgE](https://youtu.be/SuGT_MjMEgE)

**GUTFLEISCH-SCHÜRMANN-FREY****feat HENDRIK MEURKENS Roundabout****Jazzfuel**

Is de van oorsprong Duitse jazzmondharmonicaspeler Hendrik Meurkens (1957) de opvolger van Toots Thielemans? Het predikaat zij hem vergund, maar laten we onze eigen Hermine Deurloo niet uitvlaken. Die komt ook erg dicht in de buurt van het Belgische fenomeen Thielemans met zijn broodje, zoals Toots zijn instrument noemde.

Het maakt eigenlijk niet zoveel uit wie in Toots' voetsporen treedt zolang zijn geest maar voorleeft.

En daarvoor zorgt de superieur improviserende Meurkens zeker. Dat bewijst hij op de cd 'Roundabout' waarop hij smaakvol en allemachtig swingend wordt begeleid door het in 2017 opgerichte Zwitserse jazztrio Gutfleisch-Schürmann-Frey.

Christian Gutfleisch (piano), Dominik Schürmann (bas) en Elmar Frey (drums) laten Meurkens, die tegenwoordig in New York woont, niet alleen schitteren op mondharmonica. Hij komt ook ruimschoots aan bod op zijn eerste liefde, de vibrafoon. Het spel op de mondharmonica bepaalt evenwel de sfeer van 'Roundabout', waarop twaalf eigen stukken staan waarvan drie van Meurkens. Het wonderbaarlijke is dat Meurkens zichzelf leerde spelen op het mondorgel. Een niet geringe prestatie.

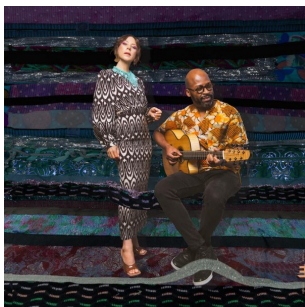
Dat Meurkens gek is op Braziliaanse ritmes is evident. Hij leerde de bossa nova en samba kennen in de jaren tachtig toen hij in Brazilië woonde en werkte. Zijn harmonicaklanken pasten perfect bij de Zuid-Amerikaanse vibes. Op 'Roundabout' komen Meurkens' liefdes samen en met zulke geweldig dienende mannen als Gutfleisch, Schürmann en Frey erbij moest het samenspel wel iets fraais opleveren. En zo geschiedde.

**Hans Invernizzi****Bezetting:**

Hendrik Meurkens (chromatische mondharmonica, vibrafoon), Christian Gutfleisch (piano), Dominik Schürmann (bas), Elmar Frey (drums).

**Bekijk dit viertal live:**

<https://bit.ly/42l6gps>

**LIONEL LOUEKE & GRETCHEN PARLATO****Lean In****Edition Records**

De coronaperiode heeft niet alleen ellende maar ook goede muziek opgeleverd. Afstand bleek geen probleem voor de Amerikaanse zangeres Gretchen Parlato (1976) en de van oorsprong West-Afrikaanse gitarist Lionel Loueke (1973). De twee wisselden vanuit hun respectievelijke woningen muzikale ideeën uit. Met dat fraais doken ze na de pandemie in Los Angeles de studio in. Het resultaat is de cd 'Lean In' met twaalf stukken waarin Parlato en Loueke worden ondersteund door bassist Burniss Travis en drummer Mark Guiliana (Parlato's partner).

De twee ontmoetten elkaar in 2001 op het Thelonious Monk Institute of Jazz aan de Universiteit van Californië in Los Angeles. Al snel veroverde het duo het jazzcircuit van New York City. Loueke werkte daarnaast samen met beroemdheden als trompettist Terence Blanchard en toetsenist Herbie Hancock. Parlato won in 2004 als eerste vocaliste de Thelonious Monk International Jazz Vocals Competition, waarmee ze de aandacht trok van onder anderen saxofonist Wayne Shorter, die haar mentor werd.

Op 'Lean In' zingen Parlato en Loueke in het Engels, Portugees en Fon, de taal van Louekes geboorteland Benin. Het duo vond inspiratie in de pop en R&B en in Afrobeats en Braziliaanse ritmes, zoals de bossa nova. Het album bevat naast eigen werk interpretaties van stukken van The Foo Fighters en de funkband Klymaxx. Gretchen en Lionel spelen zeer ingetogen. In veel stukken worden thema's en licks voortdurend herhaald, maar de samenwerking wordt geen seconde saai. 'Lean In' bedwelmt de luisteraar en dat voelt niet verkeerd.

**Hans Invernizzi****Bezetting:**

Gretchen Parlato (zang, percussie),  
Lionel Loueke (gitaar, zang, percussie),  
Burniss Travis (bas),  
Mark Guiliana (drums).

**Beluister hier een stuk van de cd:**

<https://bit.ly/3HtXBcx>

**PERELMAN/ANDERSON/MORRIS/NICHOLSON****Molten Gold****Sluchaj Fundacja**

Tenorsaxofonist Ivo Perelman blijft projecten doen waarbij de kwaliteit nooit lijdt onder de kwantiteit. De afgelopen tijd waren er twee imposante 'boxen' die alleen digitaal beschikbaar zijn. 'Brass And Ivory Tales' (Sluchaj Fundacja) trof hem in gezelschap van de pianisten Aaron Parks, Augusti Fernandez, Aruan Ortiz, Angelica Sanchez, Craig Taborn, Dave Burrell, Marilyn Crispell, Sylvie Courvoisier en Vijay Iyer. Voor 'Reed Rapture In Brooklyn' (Mahakala Music) ging hij duetten aan met de topsaxofonisten Joe Lovano, David Murray, Tim Berne, Lotte Anker, Ken Vandermark, Jon Irabagon, Dave Liebman, Colin Stetson, Joe McPhee, James Carter, Vinnie Golia en Roscoe Mitchell.

Op zijn nieuwste album, eindelijk weer als fysieke (dubbel-)cd uitgegeven (bij het Poolse label Sluchaj Fundacja), stapt hij van het duoformaat over naar een kwartetbezetting. Als medeblazer schaarde hij trombonist Ray Anderson aan zijn zijde, en dat is in twee opzichten opmerkelijk. Bij mijn weten heeft de Braziliaan nog nooit eerder met een trombonist gespeeld. En voor Anderson is het lang geleden dat hij in een volledig vrije improvisatiesetting te horen was. Het kwartet op 'Molten Gold' (met verder bassist Joe Morris en drummer Reggie Nicholson) is sowieso een gouden greep, en de titel ('vloeibaar goud') is niks te veel gezegd.

Perelman en Anderson zijn beiden blazers met een vocale manier van spelen en een voorkeur voor lange lijnen en glissandi. Met de gestreken contrabas van Joe Morris levert dat in de opening van 'Aqua regia' wonderschone muziek op. Een minuut of vier in deze improvisatie duikt Perelman in een Albert Ayler-achtige melodie die door Anderson wordt onderpind door een soort marsfiguur. Naar het einde van deze track toe duiken de blazers in een heerlijk ritmisch duet, dat Morris en Nicholson terecht even zijn gang laten gaan. Goed naar elkaar luisteren is hier duidelijk een kunst die het viertal tot in de finesses beheerst.

Opvallend is verder hoe episodisch de vier lange improvisaties verlopen, met soms stukjes vintage freejazz, maar ook lichtvoetigheid, smeùige lyriek en warmbloedige melodieën. Nergens belandt het viertal in ontoegankelijke abstractie of voor de hand liggende piep-knor. De muziek wordt behoedzaam benaderd, vol energie en met veel gevoel voor smaak en samenklank. Dat we hier te maken hebben met vier rijpe muzikanten met een wereld aan ervaring, moge duidelijk zijn.

**Herman te Loo****Bezetting:**

Ivo Perelman (tenorsax), Ray Anderson (trombone),  
Joe Morris (bas), Reggie Nicholson (drums).

**Beluister hier de openingstrack, 'Warming up':**

<https://sluchaj.bandcamp.com/album/molten-gold>

**MELISSA PIPE SEXTET**  
**Of What Remains**  
**Odd Sound Records**



Waarschijnlijk kent hier vrijwel niemand bariton-saxofoniste Melissa Pipe. 'Of What Remains' is haar debuut-cd als leider. Toch betekent dit niet dat zij nog maar net begint. Veel informatie over haar is niet te vinden. Ze lijkt me ergens tussen twintig en dertig jaar oud en woont in Montreal, Canada. Dit mag dan haar eerste cd zijn, hij klinkt zeker niet als die van een debutant. Integendeel, de composities van Pipe en haar arrangementen zijn buitengewoon voldragen. Negen jaar geleden trad ze al op in New York en interviewde daar haar grote voorbeeld Yusef Lateef. Als 'side woman' kom je haar tegen op drie albums van haar hier eveneens onbekende stadgenoot saxofonist Franco Proietti. Ze moet dus al een tijd meelopen in de Canadese jazzscene. De negen composities van 'Of What Remains' laten het sextet horen als een perfect kamermuziek jazzensemble. De muziek straalt rust uit, gaat over vorm en tijd. Associaties met vroege Westcoast jazz dringen zich op. De bezetting met fagotten is bijzonder, is laag gestemd en alleen de trompet en piano gaan de hoogte in. De contrabas heeft samen met de blazers een overheersende rol in het lage register. De muziek wordt prachtig gespeeld en de musici zijn allen aan elkaar gewaagd. De combinatie van fagot en basklarinet, op drie nummers zelfs met een contrabasfagot, levert een zinderend geluid van grote schoonheid op. De composities met lange lijnen die donker, stemmig en introvert van karakter zijn dragen in hoge mate bij aan dit album. Klassieke muziek heeft een invloed op Pipe gehad maar blijft grotendeels verscholen achter de jazzopvatting van kamermuziek. Pipe zegt dat ze zich niet gebonden voelt aan genres en techniek, maar dat het haar gaat om 'soul'. Dat is haar heel goed gelukt. Dit debuut loopt over van de soul.

**Tom Beetz**

**Bezetting:**

Melissa Pipe (baritonsax, fagot), Lex French (trompet), Philippe Côté (tenorsax, basklarinet), Geoff Lapp (piano), Solon McDade (contrabas), Mili Hong (drums), + Michael Sundell (contrabasfagot).

**Beluister hier een stuk van de plaat:**

<https://bit.ly/3ALI4ku>

**BRUNO RÅBERG**  
**Solo Bass/Look Inside**  
**Orbis Music**



Het is meestal een kwestie van laveren, een soloalbum voor contrabas. Alleen de bas, geen begeleiders; zo iets wordt al snel een demonstratie van virtuositeit. Veel snelle loopjes over alle registers. Je krijgt dan een statement voor de bassistengemeenschap: kijk mij eens knap zijn.

Bruno Råberg - opgegroeid in Zweden, sinds 1986 docent op Berklee - vertoeft natuurlijk in een competitieve omgeving, maar had al meteen in de gaten dat dit niet de bedoeling zou zijn. Hij moest gas terugnemen teneinde een breder publiek te bereiken, zo legt hij uit in de toelichting.

Het andere uiterste is een wel héél sobere aanpak, zoals we kennen van Charlie Haden. Geen virtuositeit, want die had hij niet. Maar dan moet je wel over zijn magie beschikken. Tja.

Råberg (1954) ging aan de slag, vast geïnspireerd door eenzame dagen in coronatijd. En het lukte hem, want je blijft bij de les. Al vereist deze cd 'Solo Bass/Look Inside' wel de nodige concentratie. Want waar is de melodie van 'Prelude to a kiss'? Die gaat deels schuil achter veel andere noten. Andere stukken - meestal van eigen hand - geeft hij meer ruimte. Vooral de afsluitende 'Epilogue'. Die bestaat uit de statige, lange en lage noten waarvoor het instrument is gemaakt.

Daarnaast trommelt hij op de kast en plukt hij heel hoog van pling-plong, onder aan de kam; soms klinkt de bas daar als een duimpiano. Geregeld laat hij open snaren meelopen, teneinde zijn eigen begeleiding te creëren. Een kwestie van het vinden van toonsoorten waarin vooral de grondtonen E en A voorkomen. Uiteraard speelt hij hier en daar ook arco, met de strijkstok dus. Mooi zuiver, dat is onder jazzbassisten wel eens anders geweest.

Zo houdt hij de aandacht vast. En dat zonder goocheltrucs. Niks in de mouwen, niks in de zakken. Geen geschmier in de duimposities met een dot galm. Ook geen versterker in zicht. Niets dan een hardwerkende, oprechte meneer die met zijn bas voor een microfoon staat.

De luisteraar heeft overigens wel een installatie nodig die de zware, dreunende noten zonder geknars kan weergeven.

**Jeroen de Valk**

**Bezetting:** Bruno Råberg (contrabas).

**SWR BIG BAND &  
MAGNUS LINDGREN & JOHN BEASLEY  
Bird Lives ACT**

Op 29 augustus 2020 was het de honderdste geboortedag van Charly Parker. Speciaal voor die dag zou deze cd 'Bird Lives' gemaakt worden en live in de Hollywood Bowl in Los Angeles gespeeld worden. Helaas, covid gooide roet in het eten, maar in november 2020 kon de cd toch nog in Stuttgart worden opgenomen. Het is een eerbetoon aan (het werk van) Charlie Parker, met vijf nummers van Parker zelf en drie van andere componisten die hij veel gespeeld heeft.

Bij een eerbetoon aan Charlie Parker verwacht je uiteraard een hoop up-tempo bebopnummers. Het openingsnummer van de cd, 'Cherokee/Koko', komt ook aan deze verwachting tegemoet. Een mix van twee Parker-nummers die honderd procent up-tempo gespeeld worden met een scatsolo van zangeres Camille Bertault en een spetterende tenorsolo van Chris Potter. Na vijf minuten krijgt de luisteraar echter toch een grote schrik te verwerken: strijkers! Die strijkers mogen het volgende nummer, 'Summertime', ook openen en daar verandert de sfeer van de cd behoorlijk. Dat komt ook omdat dit nummer als een slow rock-ballad wordt gespeeld met zelfs elektronische handclaps erin. Lindgren en Beasley, die samen arrangeerden, wilden nieuwe generaties kennis laten maken met de muziek van Bird, maar ze wilden ook de Bird-fans de muziek van Parker in een nieuwe, frisse benadering laten horen. Dat uitgangspunt levert een hoop verrassingen op. 'Scrapple from the Apple/Ah leu cha' worden licht latin gespeeld, 'Confirmation' wordt een 7/8<sup>ste</sup> funk-rock en ook 'Donna Lee' wordt in funk-rock gespeeld. Het laatste nummer, 'Overture to Bird', mixt in één nummer allerlei Parker-thema's, een stukje 'Summertime' en dat dan allemaal in wisselende tempi en stijlen. Je moet er als luisteraar wel je hoofd bij houden, anders raak je volledig de draad en de kluts kwijt.

Vooraf door de strijkers lijkt het zo af en toe of je naar de soundtrack van een of andere Hollywood-film zit te luisteren, maar de arrangementen die vol afwisseling zitten en daarbij de vele prachtige soli, zorgen ervoor dat deze cd het beluisteren meer dan waard is. Of Charlie Parker er blij mee zou zijn geweest, durf ik wel enigszins te betwijfelen.

**Gijs Ornée**

**Bezetting:**

SWR Big Band & Strings + Chris Potter (tenorsax), Joe Lovano (tenorsax), Miguel Zenon (altsax), Tia Fuller (altsax), Charles McPherson (altsax), Camille Bertault (zang), John Beasley (toetsen), Pedrito Martinez (percussie), Munyungo Jackson (percussie).

**Bekijk hier een 'making of'-video:**  
<https://bit.ly/410WQP8>

**ERIC VLOEIMANS & EGBERT DERIX  
Gardens Of Abundance  
Eggy D Music**

In 2017 en 2018 traden trompettist Eric Vloeimans (1963) en pianist Egbert Dericx (1969) als duo in Nijmegen op. Van deze concerten is inmiddels een cd uitgebracht. Vloeimans en Dericx brengen concertante muziek met een flink improvisatiegehalte, waaraan veel valt te beleven, mits men er rustig voor gaat zitten. Bij een concertsituatie spreekt het voor zich dat men de hele tijd aandachtig kan zitten luisteren, maar thuis zal men er niet gauw twee uur voor uittrekken. Daar kan men ervoor kiezen zo nu en dan een afzonderlijke track van deze mooie plaat te beluisteren.

Eric Vloeimans heeft in de loop der jaren een grote reputatie opgebouwd met zijn specifieke, vaak poëtische trompetklank en zijn vermogen om te improviseren in de meest uiteenlopende settings, van duo tot symfonieorkest. Ook op dit album 'Gardens Of Abundance' komt dit tot uiting, in interactief samenspel met zijn medemuzikant. Vloeimans' trompet klinkt soms ingehouden, zacht en uiterst legato (alle noten naadloos aaneen, zonder aparte aanzet), maar van tijd tot tijd gaat hij lekker te keer in spetterende snelle loopjes, zodat je zijn herkomst uit de jazz herkent. Opvallend aan zijn geluid is de totale afwezigheid van kraakjes, piepjes en dergelijke. Een trompet klinkt bij hem niet zo zeer als een bespeeld instrument, een 'gehanteerd ding', maar veeleer als het verlengde van een stem waar alles vanzelf gaat. Vergis je echter niet: zo iets vergt vele uren gedegen studie.

Het subtiele pianospel van Egbert Dericx past hier goed bij. Nergens is hij hier de klavierleeuw die het publiek paait met imponerende virtuositeit. Steeds staat de muzikale lijn op de voorgrond, in mooie klanken.

Een kenmerk van de hier geboden muziek is dat er zeer melodisch en in duidelijke toonaarden wordt gewerkt, terwijl er doorgaans een redelijk vast tempo wordt aangehouden, ook als er – wat vaak het geval is – geen expliciete 'beat' wordt gespeeld. De solo-opbouw bij beide musici, vanaf bijna niets naar een hoogtepunt en weer terug, is voorbeeldig. Dat houdt de luisteraar bij de les. Meestentijds wordt vermeden dat men verzandt in langdurig 'zoekend rubatospel', een gevaar dat op de loer ligt bij improvisatiemuziek. Een uitzondering echter is het stuk 'Garden III', dat maar liefst 32 minuten duurt en waarin relatief nogal veel wordt 'afgetast', voordat de muziek van de grond komt. Maar op de momenten dat er dan echt iets gebeurt, hoor je meteen weer dezelfde hoge kwaliteit als elders op het plaatje.

**Ruud Bergamin**

**Bezetting:**

Eric Vloeimans (trompet),  
Egbert Dericx (piano).

## JAZZ OP HET PODIUM

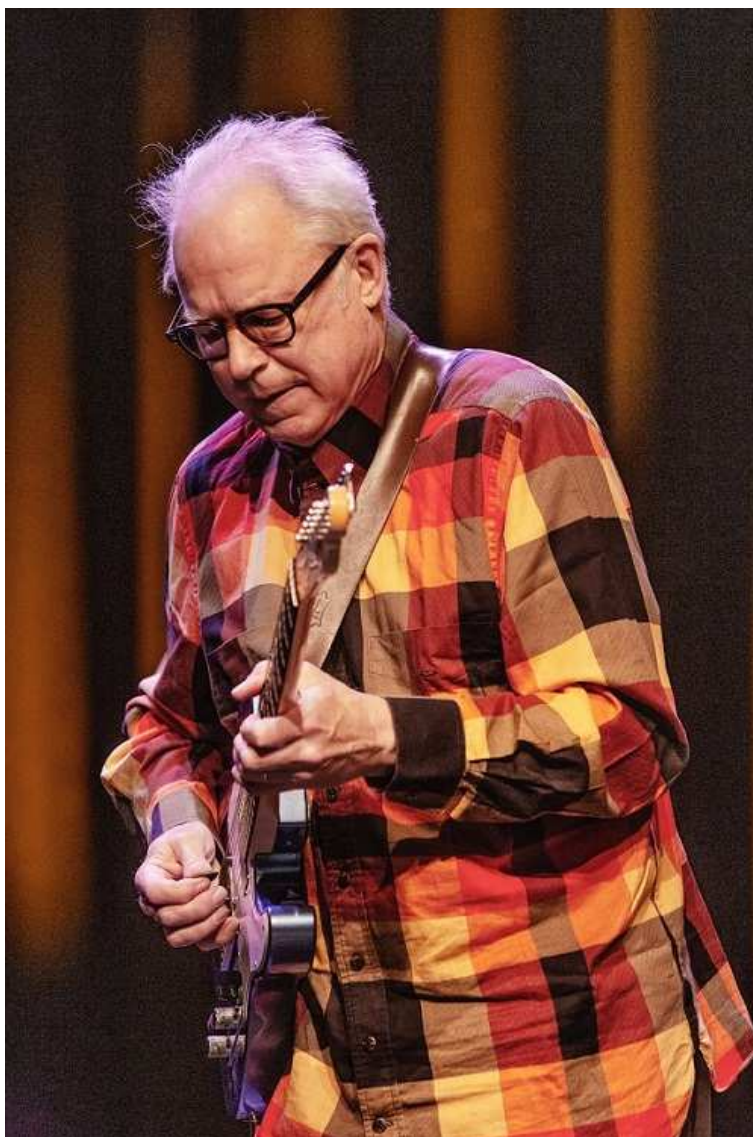
### BILL FRISELL/THOMAS MORGAN

#### Bezetting:

Bill Frisell (elektrische gitaar),  
Thomas Morgan (contrabas).

#### Datum en plaats:

22 april 2023,  
LantarenVenster,  
Rotterdam.



Bill Frisell. (Foto: Joke Schot)

Als het zaallicht is gedoofd blijven twee spotlights zichtbaar, elk gericht op een gitaarversterker. Er heerst een devote stilte totdat de twee snaarkunstenaars opkomen. Nauwelijks hoorbaar controleert Thomas Morgan of zijn contrabas goed op stemming is gebleven. Opnieuw valt er een korte stilte.

Bill Frisell begint te tokkelen op zijn elektrische gitaar, waaraan hij fluisterzachte geluiden ontlokt die doen denken aan gamelan of een duimpiano. Eenvoud en subtiliteit kenmerken zijn spel. Hij speelt abstracte tonenreeksen. Misschien wel om het gemoed van zijn publiek zodanig te ontspannen dat het kan aarden in de muzikale wereld die hij gaat scheppen. Bill Frisell vertelt verhalen en Thomas Morgan geeft tegenspel in zijn kielzog. Zonder opsmuk ontvouwen zich duetten waarin rust en meditatie centraal staan en waarmee ze een eigen universum scheppen.

Frisell lijkt te kiezen voor eenvoud, maar die schijn bedriegt. Het trage tempo waarin hij beweegt en de lome atmosfeer die hij schept, die vaak wordt opgewekt door een lichte galm in zijn gitaar-klink, verhullen gemakkelijk zijn grotere plan, want met zijn fragiele arrangementen bouwt hij lange spanningsbogen waaruit de essentie van overbekende liedjes komt bovendrijven.

[...vervolg in de rechterkolom](#)

Frisell blijft verbazen met zijn idioom waarin hij kwistig strooit met stijlelementen uit jazz, folk, Americana, rock, blues, country en pop. Op een geniale manier laveert hij door al deze genres die hij opknijpt en in eindeloze variaties combineert. Muziek voor fijnproevers die alle tijd krijgen om het masterplan te doorzien, maar dan wel goed bij de les moeten blijven. Miniaturen komen en gaan in een eindeloze stroom van associaties.

Thomas Morgan blijft op meesterlijke wijze volgen. Zijn bas domineert de muziek nergens maar is onmisbaar om het geheel sluitend te maken.

Ondanks zijn originaliteit laat ook Frisell zich beïnvloeden door trends, of demonstreert hij juist het tegendeel? Met een 'loop machine' creëert hij een schaduwspel van zijn eigen frasen die hij blijft stapelen tot er een symfonische echo ontstaat die het bevatingsvermogen bijna ontstijgt.

Frisell en Morgan presenteerden deze avond hun wonderschone album 'Small Town' (ECM), dat in 2016 live werd opgenomen in Village Vanguard. Het publiek was daar net zo ademloos stil als zeven jaar later in de strak uitverkochte zaal in LantarenVenster.

**Roland Huguenin**



Thomas Morgan (bas) en Bill Frisell. (Foto: Joke Schot)



Thomas Morgan (links) en Bill Frisell. (Foto: Joke Schot)



## ARI HOENIG TRIO

### Bezetting:

Nitai Hershkovits (piano),  
Matt Penman (contrabas),  
Ari Hoenig (drums).

### Datum en plaats:

21 april 2023,  
LantarenVenster,  
Rotterdam.

Je hebt drummers en drummers. De meesten begeleiden. Sommigen zijn bandleider en componist. Maar Ari Hoenig (1973) doet alles én ook nog eens heel nadrukkelijk. Niks ingetogen aan de zijkant. Niks luisteren en volgen. Een heel concert lang vroeg hij alle aandacht die maar mogelijk was. Dat deed hij door uiterst complexe ritmes te slaan. Daarin wisselde hij ook nog eens constant. Het volume van zijn spel was ook opvallend hoog. Hij verloor een keer zelfs een stok. Was hij dominant? Ja. Was dat irritant? Uh, nee. Wel inspannend.

Het concert opende een beetje vreemdend. Melodie was ver weg en structuur was maar moeilijk te ontdekken. Het bleek tekenend voor de rest van het optreden. In dit geval draaide het permanent om virtuositeit en complexiteit. Hoenig sloeg hard en veel. De intensiteit van zijn spel culmineerde regelmatig in een doorlopende solo. In een van de weinige stukken die een enigszins herkenbaar thema hadden: een supertraag 'Stomping at the Savoy', gebruikte hij één brush om overdreven de stiltes te tellen. Eenvoudig maar spectaculair.

Er werd niets aangekondigd en er was geen zichtbare setlist. Vaak overlegden ze over wat het volgende stuk zou worden. Al die tempowisselingen maakten dat je goed moest opletten om de grote lijnen te zien. Het trio werkte heel nauw samen, niet echt zichtbaar, maar toch. Zoals bomen via ondergrondse schimmels met elkaar communiceren. Matt Penman is natuurlijk een grote naam, hij liet zich bepaald niet wegblazen door dat drummergeweld. En dan pianist Nitai Hershkovits: in de toegift liet hij zijn sprankelende identiteit het beste zien. Omdat Ari Hoenig en Matt Penman al heel bekend zijn, was Hershkovits (voor mij) de ontdekking van de avond.

**Peter J. Korten**



Leider Ari Hoenig vroeg alle aandacht. (Foto: Joke Schot)

**Hoenig sloeg hard en veel. Hij verloor een keer zelfs een stok. De intensiteit van zijn spel culmineerde regelmatig in een doorlopende solo.**



Matt Penman liet zich niet wegblazen. (Foto: Joke Schot)



Het Ari Hoenig Trio. (Foto: Joke Schot)



Pianist Nitai Hershkovits. (Foto: Joke Schot)

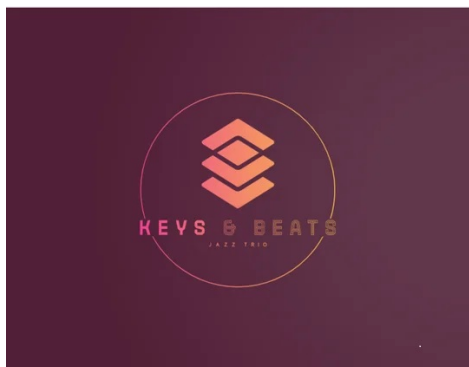
## KEYS AND BEATS

### Bezetting:

John Hondorp (hammondorgel),  
Sebastian Altekamp (piano),  
Peter Weissink (drums).

### Datum en plaats:

21 april 2023,  
Jazzclub De Tor, Enschede



Als ik een titel voor deze recensie had mogen maken, had ik er 'Debuut super trio' boven gezet. Bij een debuut denk je natuurlijk meteen aan getalenteerde jongeren, maar daarvan is in dit geval geheel geen sprake. Drummer Peter Weissink is met zijn 47 jaar de jongste van dit trio, Hondorp is 59 en Altekamp 60. De drie muzikanten kennen elkaar van het Artez conservatorium, waar ze alle drie lesgeven. Twintig jaar geleden (sic!) hebben ze op een studentenavond van het conservatorium een keer met z'n drieën gespeeld. Dat beviel erg goed, er was een duidelijke muzikale klik, en dus vonden ze dat ze vaker samen moesten spelen. Omdat ze het alle drie druk hadden met allerlei projecten in de jazzwereld, kwam het er niet van. Drummer Peter Weissink nam uiteindelijk na twintig jaar het initiatief om een optreden te verzorgen met dit trio in Jazzclub de Tor in Enschede.

### Muzikale interactie gekoppeld aan technisch hoogstaand spel, prachtige arrangementen en sterke eigen nummers, maakten van dit optreden een debuut dat schreeuwt om een vervolg.

Dat er tussen deze drie een klik is, werd ook voor het publiek meteen duidelijk. Met vier nummers van Hondorp, twee van Altekamp en nog zes standards zetten zij een zeer boeiend, verzorgd, swingend en uitgekiend programma op de planken. De bezetting met piano, orgel en drums is een niet veel voorkomende, maar bleek een gouden greep. Hondorp verzorgde met zijn linkerhand de bassen (nee, niet met zijn voeten!) en legde met zijn rechterhand de akkoorden neer waarover Altekamp smaakvol kon soleren. Als Hondorp soleerde, legde Altekamp de akkoorden neer, maar bleef Hondorp de bassen spelen. Razend knap! Omdat de heren onvoorstelbaar goed naar elkaar luisterden, ontstond er een muzikale interactie die het hele optreden spannend hield. Drummer Peter Weissink speelde daardoor, zonder de swing of groove te verliezen, prachtige reacties op het spel van Altekamp en Hondorp.

Zelfs het uitgekauwde 'All the things you are' dat als toegift werd gespeeld, bleef de luisteraar boeien. Het melodietje was in stukjes geknipt en werd afwisselend door Hondorp en Altekamp gespeeld, maar wel zo dat je nooit wist wie waar zou spelen. Omdat iedereen tegenwoordig gewend is aan het scheurende en knorrende hammondgeluid van de Sven Hammonds van deze wereld, moet nog vermeld worden dat het een genot was om te luisteren naar de subtiele geluiden die Hondorp uit zijn hammond wist te toveren.

Muzikale interactie gekoppeld aan technisch hoogstaand spel, prachtige arrangementen en sterke eigen nummers, maakten van dit optreden een debuut dat schreeuwt om een vervolg.

### Gijs Ornée

**PS** De pianist van Keys and Beats, **Sebastian Altekamp**, treedt op 26 mei andermaal in De Tor in Enschede op. Dan met bassist Ruud Ouwehand. Het concert zal worden opgenomen en op cd uitgebracht. "Om het echte jazz-gevoel, compleet met spontane invallen en muzikale verrassingen vast te leggen. En waar kan dat nu beter dan in de gezelligste jazztent van Nederland, Jazzpodium de Tor? De bedoeling is een album te maken met daarop de mooiste composities en liedjes die Altekamp en Ouwehand kennen", zo valt te lezen op de website van De Tor.

Actuele berichten en concertaankondigingen vindt u op:  
<https://www.facebook.com/Jazzflits>

## JULIA HÜLSMANN QUARTET

### Bezetting:

Uli Kempendorff (tenorsax), Julia Hülsmann (piano), Marc Muellbauer (contrabas), Heinrich Köbberling (drums).

### Datum en plaats:

15 april 2023, LantarenVenster, Rotterdam.

Vanuit haar woonplaats Berlijn deed Julia Hülsmann een retourtje Rotterdam om haar kwartet en haar nieuwe album 'The Next' aan het Nederlandse publiek te presenteren. Verbazingwekkend is het wel een beetje, dat een pianiste die al acht albums voor het ECM-label heeft opgenomen, nu pas haar eerste concert in Nederland kwam geven. Hoe dan ook; dit eerste concert maakte indruk op het publiek, dat na elk stuk euforische jubelkreten en wauws liet horen.

Pianiste, componiste en docente Julia Hülsmann werd gevormd in Duitsland en de Verenigde Staten. Ze is beïnvloed door zowel de jazztraditie als moderne stromingen en popmuziek. Bij aanvang van haar carrière schreef ze repertoire in samenwerkingen met verschillende vocalisten. Deze aanraking met poëzie beïnvloedde haar denken, wat haar de titel 'dichteres van de Duitse jazz' opleverde.

Voor het label ACT nam ze drie albums op. In 1996 formeerde ze haar trio met contrabassist Marc Muellbauer en drummer Rainer Winch, die in 2001 werd vervangen door Heinrich Köbberling. Ze staat sinds 2008 onder contract bij ECM, waarvoor ze albums opnam met verschillende bezettingen. In 2013 werd trompettist Tom Arthurs aan het trio toegevoegd. In 2019 neemt tenorsaxofonist Uli Kempendorff van hem de rol van 'leader' op zich. Het oorspronkelijke trio dat nu als ritmesectie de basis vormt van het kwartet, biedt Kempendorff een solide fundering, Hij krijgt alle ruimte om te excelleren. Buiten de aansprekende arrangementen verkende hij zijn eigen routes.

Julia Hülsmann presenteerde in LantarenVenster een aantal onweerstaanbare nieuwe composities waar alle bandleden aan meeschreven. Ze bracht geavanceerde kamerjazz met een sterke eigen signatuur. Vloeiend spel, mooie melodien, harmonische inkleuring, zachtmoedige lyriek en frasering schiepen een inspirerende atmosfeer. 'Empty hands', het eerste stuk dat klinkt, wordt door Julia toegelicht als handen die zich vrij kunnen bewegen. Haar handen creëren een

[...vervolg in de rechterkolom](#)



Uli Kempendorff. (Foto: Joke Schot)

weemoedige stemming door middel van subtiel verglijdende akkoordenreeksen. De fragmentarische schetsen doen 'Polychrome' klinken als een dialoog. Kempendorff haalt in het stuk een prachtig helder timbre uit zijn tenorsax, dat wellicht extra opvalt omdat de zaalversterking nauwelijks waarneembaar is, waardoor de muziek onversneden wordt weergegeven. Ook de solo van contrabassist Marc Muellbauer klinkt helder en direct. Hij laat zijn bas zingen in verglijdende akkoorden en dat met een sublieme ritmiek.

In 'Made of wood' voelen de harmonieën van Julia als een warme jas waarin je woont zodra je die aantrekt. 'Lightcap' is grillig qua vorm maar heeft ook intrigerende grooves. Er zit een sterke drive in het stuk dat steeds suggereert dat de extase nog moet komen. Dat blijkt ook zo te zijn wanneer zich een overtreffende trap aandient.

'Sometime's it snows in April' van Prince is de verrassende toegift. Dankzij het arrangement van Julia klinkt een herboren versie van deze wonderschone compositie. Het eigenzinnige schoonheidsideaal van Prince valt in de uitvoering van Hülsmann perfect samen met de poëtische inslag van Julia. Er is duidelijk sprake van geestverwantschap. Dit droomdebuut noopt hopelijk tot een tournee van het kwartet van Julia Hülsmann langs de Nederlandse jazzpodia.

**Roland Huguenin**



Julia Hülsmann. (Foto: Joke Schot)



Het Julia Hülsmann Quartet. (Foto: Joke Schot)

## VARIA

### Goed thuis voor bladmuziekarchief gevonden

In Jazzflits 395 deden wij namens lezer André Drop een oproep. Drop bouwde in de loop van de jaren een zeer uitgebreide collectie op van publicaties op muziektheoretisch gebied en over arrangeren/componeren. Ook bezit hij veel bladmuziek, losbladig en alfabetisch op titel gerangschikt, met per titel onder meer leadsheets, solotranscripties en authentieke arrangementen. De totale omvang neemt naar zijn zeggen zo'n 22 meter kastruimte in beslag. André Drop is op leeftijd en zocht een goed thuis voor zijn verzameling. Tevergeefs probeerde hij Nederlandse conservatoria te interesseren voor zijn 'levenswerk'. De oproep in dit blad leverde drie serieuze reacties uit Vlaanderen op. Met een van de gegadigden, de dirigent van een bekende Vlaamse bigband, is André Drop in zee gegaan.



Nubya Garcia. (Foto: Tom Beetz)

### Eerste namen So What's Next

Toetsenist Cory Henry, saxofoniste **Nubya Garcia**, Joe Lovano & Jakob Bro en brassband Gallowstreet zijn de eerste namen die bekend zijn gemaakt voor de elfde editie van het So What's Next Jazzfestival Eindhoven. Het festival voor jazz en aanverwante stijlen vindt plaats in Muziekgebouw Eindhoven op 3, 4 en 5 november. De nu aangekondigde artiesten spelen op 4 november.

## FESTIVALS MEI – JUNI



### JUST JAZZ 2023

**Kabeldistrict, Delft**  
**12 mei 2023**

(<https://www.justjazz.grooverjazz.nl/line-up>)

**Met onder anderen:** Dishwasher, Nederlands Studenten Jazz Orkest, Antares Flare, Suzan Veneman en NA5.

### ZIERIKZEE JAZZ

**Havenplein, Zierikzee**  
**19 en 20 mei 2023**

(<https://www.zierikzeejazz.nl>)

**Met onder anderen:** New Cool Collective, Theon Cross, Jazz Connection, Broken Brass en Don Kapot.

### BIG BAND FESTIVAL HENGELO

**Schouwburgplein, Hengelo**  
**28 mei 2023**

(<https://www.schouwburghengelo.nl/theater/big-band-festival-hengelo-2023/>)

**Met:** Bigband Hengelo, Bigband New Edition Tubbergen, New Sound Jazz Machine, Bigband Straight Ahead Lochem en Fraggie Jazz Orchestra.

### BIGBANDS ON WHEELS

**Poeliejoepark, Eersel**  
**29 mei 2023**

(<https://www.muzenval.nl/agenda/>)

**Met:** Bigband Jazzcape, Big Band Boxtel, Backyard Big Band, Valley Sound Big Band, Lighttown Bigband en The NightCats BigBand.

### JAZZBOZ

**Binnenstad, Bergen op Zoom**  
**1 tot en met 4 juni 2023**

(<https://www.jazzboz.nl/>)

### WADDENSEA JAZZFESTIVAL

**Entrepotgebouw, Harlingen**  
**2 en 3 juni 2023**

(<https://waddenseajazz.nl>)

**Met onder anderen:** Frederica Lorusso, Tiago Lageira Trio, Loek van den Berg Quintet, Zack Lober's no fill3r, Kika Sprangers, Peter Tiehuis T5 en Gijs Levelt Spoken Quartet.

**...vervolg op de volgende pagina**

### Officiële International Jazz Day-concert op You Tube

Ter gelegenheid van de jaarlijkse International Jazz Day werd 30 april via You Tube het gebruikelijke All-Star Global Concert uitgezonden. Dit jaar waren er optredens van onder anderen Cyrille Aimée, Ambrose Akinmusire, John Beasley, Dee Dee Bridgewater, Bill Charlap, Emmet Cohen en Christian McBride. Er werd tijdens het concert geschakeld tussen podia in dertien wereldsteden. De centrale presentatie was in handen van jazzdag-ambassadeur Herbie Hancock. De International Jazz Day is een jaarlijks initiatief van VN-organisatie Unesco. Het concert 2023 is in zijn geheel terug te kijken via <https://bit.ly/3nivjef>.



Pianiste Julia Hülsmann speelt in Keulen. (Foto: Volker Beushausen).

### Aantal Nederlandse musici in programma Cologne Jazzweek

In het programma van de komende Cologne Jazzweek – met van 12 tot en met 18 augustus meer dan vijftig concerten op 17 Keulse podia – is een aantal Nederlandse jazzmusici opgenomen. Onder anderen het duo Aki Takase & Han Bennink, AM.OK & Tijn Wybenga, Ben van Gelder – Manifold, het duo Jamie Peet & Niels Broos en Tineke Postma treden op. Verder zullen onder anderen Dave Douglas New Quintet, Julia Hülsmann Quartet, Kassa Overall, Nils Petter Molvær – KHMER, Pablo Held Trio & Melissa Aldana en Shannon Barnett 4 & Aurora tijdens het Keulse festival te horen zijn.

## FESTIVALS JUNI (vervolg)



Hans Dulfer is een graag geziene gast op de festivals. (Foto: Mark Groeneveld)

### DUKE OP HET DIEMERPLEIN

**Diemerplein, Diemen**

**4 juni 2023**

(<https://duke-op-het-diemerplein.nl/programma>)

**Met:** Trio Leo Herzog, Hans Dulfer & Total Response, Francien van Tuinen en bigband Junior Jazz Experience.

### RED LIGHT JAZZ

**Diverse locaties centrum, Amsterdam**

**8 tot en met 11 juni 2023**

(<https://redlightjazz.com>)

**Met onder anderen:** Hans Dulfer, Roaring Cats, Joris Teepe & Rob van Bavel, Rembrandt Frerichs Trio, Mieke Stemerding & André Vrolijk, Anton Goudsmit, Gideon Tazelaar, Bas van Lier en het John Engels Kwintet met 'Remembering The Diamond Five'.

### JAZZ AAN DE SJTASIE

**De Sjtasia, Swalmen**

**9 tot en met 11 juni 2023**

(<https://www.jazzaandesjtasia.nl>)

**Met onder anderen:** Boris van der Lek & JC14 Band, Florian Esch, Benjamin Herman, Dulfer, Geisler & Planet T, Vitzkids & Boris van der Lek, Peter Bernstein, Peter Beets, Joe Bowie & The Funk en Limburgs Jazzcollectief.

### ZEELAND JAZZ

**Porgy en Bess, Terneuzen**

**9 tot en met 11 juni 2023**

(<https://www.zeelandjazz.nl/festival/>)

**Met:** ZeelandJazz Festival Orkest, Jan van Duikeren's Fingerprint, Ronald Sniijders' band, Eric ineke & The Frans Elsen Factor en Sam Joris Octet met Bert Joris.

### FLEVO JAZZ

**Kunstlinie, Almere**

**10 juni 2023**

(<https://kunstlinie.nl/programma/flevo-jazz-festival-2/>)

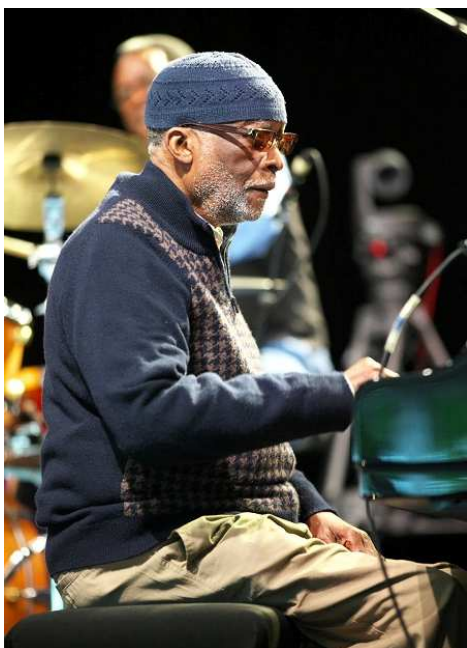
**Met onder anderen:** Amsterdam Funk Orchestra & Lillian Vieira, Bram van de Glind, The Hybrid Orchestra, JazzOut, Matthijs Geerts Group, Ruud Voesten's Ambrosia en Trio Petit.

**...vervolg op de volgende pagina**

### Twee Vlaamse festivals terug van weggeweest

Na vijf jaar keert op 17, 18 en 19 november het festival Jazz Brugge terug. Het is gesitueerd in het concertgebouw ter plaatse. Half mei wordt de programmering bekendgemaakt. Ook terug van weggeweest, na twintig jaar, is Jazz op de Hei in Kalmthout. Het vindt plaats op 26 en 27 augustus met onder anderen Lander & Adriaan, Esinam, Dishwasher en Schroothoop.

### OVERLEDEN



Ahmad Jamal tijdens Jazz Middelheim 2014. (Foto: Tom Beetz)

#### Ahmad Jamal, 16 april 2023 (92)

Amerikaans pianist, geboren als Frederick (Fritz) Jones. Werkte meest met een eigen trio, waarmee hij groot succes had sinds zijn album 'At The Pershing (Chicago, 1958)'. Volgden vele platen op Argo en Cadet. Omstreden pianist ('cocktail piano') vanwege de grote gaten in zijn spel, maar trompettist Miles Davis bewonderde hem.

#### Karl Berger, 9 april 2023 (88)

Geboren in Heidelberg, Duitsland, begeleidde als Karlhanns Berger landgenoten en Amerikaanse gasten op piano, ook in Frankrijk. Bekwaamde zich op vibrafoon, trok in 1965 naar de VS, trad op met Don Cherry, Steve Lacy, Dave Holland, Ed Blackwell. Legde zich meer en meer toe op componeren, richtte in Woodstock, NY, in 1972 de Creative Music Studio op (tot 1984); bleef actief op het gebied van muziekeducatie zowel in de VS als in zijn geboorteland. Overleed in Albany, NY. (jjm)

## FESTIVALS JUNI (vervolg)

### ZEELAND JAZZ

Schouwburg, Vlissingen

16 en 17 juni 2023

(<https://www.zeelandjazz.nl/festival/>)

**Met:** Reijseger, Fraanje & Sylla, Blikse Katers, Steve Turre, Lucas Santana Quintet, Feen Brothers en Peter Beets New Jazz Orchestra.

### INJAZZ FESTIVAL

Amsterdam, Rotterdam

21 tot en met 23 juni 2023

(<https://www.injazz.nl/festival/>)

**Met:** Alto For Two, AVA, Trio Brintex, Collective, Matthias van den Brande Trio, Meral Polat Trio, NOHMI, Önder, Raquel Kurpershoek, Sanem Kalfa Miraculous Layers, Wake The Dead, Yoràn Vroom's Group of Friends en The Zebra Street Band.

### NORTH SEA ROUND TOWN

Diverse locaties, Rotterdam

22 juni tot en met 9 juli 2023

(<https://www.northsearoundtown.nl/>)

**Met onder anderen:** Joachim Badenhorst, Sanem Kalfa, Kit Downes, Ambrose Akinmusire, Anton Goudsmit en Teis Semey. Ook vaart tijdens het eerste festivalweekend een jazzschip op de Maas met Nederlandse jazzartiesten. In totaal zijn er ruim 350 concerten op 125 locaties variërend van (jazz)podia en openbare pleinen tot kerken en stations, (voormalige) zwembaden, kunstgaleries, verzorgingstehuizen en nog veel meer.



Tijdens de Bigband Battle Bonheiden brengt het Brussels Jazz Orchestra samen met zangeres Camille Bertault het programma 'Gainsbourg'. (Foto: Marco Mertens).

### BIGBAND BATTLE BONHEIDEN

Dijledonksite, Rijmenam (B)

23 en 24 juni 2023

(<http://www.daar-events.be/>)

**Met onder anderen:** VRT Bigband, Q-Some Bigband, Bigband conservatorium Mechelen, Bigband Nijlen en het **Brussels Jazz Orchestra met Camille Bertault**.

### JAZZ HILLEGERSBERG

Centrum, Hillegersberg

30 juni tot en met 2 juli 2023

(<https://www.jazzhillegersberg.nl/>)



## TERUG IN DE TIJD

### DE LEGENDARISCHE BLOKHUT

**Helemaal de Prins Hendrikkade af, de bocht om, de brug over, direct links en dan rechts. Zo kom je in Amsterdam op de Hoogtekadijk. Op nummer 19 was daar in de jaren vijftig feestzaal De Blokhut te vinden. Vanaf 1959 bood het iedere zondagavond een podium aan liefhebbers van oude stijl jazz. Een dikke vijftien jaar lang. "Een hele Amsterdamse generatie jazzmuzikanten heeft daar levendige en onuitwisbare herinneringen aan", aldus oud-bezoeker Andor Lukacs, oprichter van Andor's Jazzband, in 1984. "Oud en jong talent probeerde tijdens jamsessies verwoed hot jazz te spelen, met redelijk tot dikwijls prima resultaat."**

Hans IJzerdraat, leider van de Western Jazz Group, stond aan de wieg van de wekelijkse bijeenkomsten. Hij organiseerde platenavonden en enkele malen ook een jamsessie in De Blokhut. Omdat IJzerdraat niet uit de kosten kwam, nam in 1962 de toen 29-jarige slagwerker Herman Openneer het heft in handen. Zondagavond 19.00 uur opende De Blokhut de deuren en kon iedereen naar binnen. Dan startten de eerste jamsessies met minder ervaren musici. Die duurden tot 21.00 uur. Klokslag 20.00 uur stond voorzitter-secretaris-penningmeester Openneer op om met de pet rond te gaan. Iedere aanwezige – bezoeker of musicus – moest dan minstens vijftig cent op een houten schaalteje leggen. Zo werden de zaalhuur en andere kosten opgebracht. Om 21.00 uur betraden de routiniers het podium voor hun sessies. Rond middernacht doofde het licht en sloot de club weer voor een week.

In De Blokhut klonk jazz uit de jaren twintig en dertig. Moderne jazz was taboe. In de eerste jaren zag je veel oude rotten uit de Amsterdamse oude stijlscene. Musici uit de orkesten van Hans IJzerdraat, Hans Roty en Kees Dollé, de Western Jazz Group, de oude New Orleans Seven en de Horns of Plenty maakten de dienst uit. Zij waren streng in de leer als het om de muziek en de instrumentatie ging. Zo rond 1962, vast door de komst van nieuwe mensen, ontstond meer rekkelijkheid ten opzichte van de [...vervolg op de volgende pagina](#)



Sessies in de Blokhut op 11 oktober 1964.  
(Foto's: Noord-Hollands Archief, Fotopersbureau De Boer)

oude stijl-nalatenschap en werden bijvoorbeeld in de ritmegroep in plaats van tuba's ook de stringbas en het wasbord getolereerd.

De faam van De Blokhut verbreidde zich langzaam maar zeker. Steeds meer jazzmusici kwamen een bijdrage aan de jamsessies leveren. Niet alleen uit de hoofdstad, maar ook uit de Zaanstreek, Haarlem en het Gooi. "Wie eenmaal een spontane session daar heeft meege-speeld, zich opgenomen heeft gevoeld in de sfeer van ongedwongen collectieve en individuele improvisatie, keert terug naar de Hoogtekadijk", schrijft journalist Berry Zand Scholten in het Haarlems Dagblad van 21 oktober 1964. Hij doet daarin verslag van een bezoek aan de club. Op het kleine podium wisselden na elke vijf of zes nummers de bezettingen. Zo kwamen leden van tientallen jazzorkesten aan bod, constateert hij. De nummers varieerden van 'Old school', Riverboat shuffle' en 'Just a closer walk with thee' tot de 'Memphis blues', 'See see rider' en 'Franky and Johnny', en van 'Yellow dog blues' en 'Careless love' tot 'After you've gone' en 'Shine'. Het publiek, gezeten aan een lange rij tafels, 'luistert nauwgezet en kritisch, maar accepteert fouten soepel en applaudiseert enthousiast na een goede solo', aldus Zand Scholten.

Jazzliefhebber Wim Keller was in die jaren vaste klant in De Blokhut. In april 2019 dacht hij in Sgt. Pepper's Hot News met warme gevoelens aan die tijd terug: "Telkens was het een verrassing wie er speelden: Hans Roty, Hans IJzerdraat, Georg Lankester met zijn New Orleans Jazzband en niet te vergeten Fridjoff Sterrenburg met Charley's Novelty Orchestra Crwths met trombonist Massimo Götz. Geleidelijk kwam er een nieuwe generatie musici naar de avonden. Musici die traditionele jazz speelden en naast hun orkest ook wel eens de echte sfeer van de jamsessies wilden proeven. Het was iedere zondag volle bak." Zand Scholten telde eind 1964 tijdens zijn bezoek een vijftigtal aanwezigen in de leeftijd van 18 tot 35 jaar. Als pleitbezorger van de oude stijl, wrijft hij dit de modernisten onder de krantenlezers fijntjes onder de neus: "De oude stijl dood na het jarenlange offensief van bop, eastcoast, westcoast, cool en mainstream, na de aanvallen van nieuwe groten als Parker, Davis, Monk, Cole-  
...[vervolg in de rechterkolom](#)



Bezoekers en musici in De Blokhut (11 oktober 1964).  
(Foto: Noord-Hollands Archief, Fotopersbureau De Boer)

man, Coltrane en Kirk? Een zondagavond in de gastvrije Blokhut zal het tegendeel bewijzen!"

Met de jaren veranderde de opzet van de club, herinnerde oudbezoeker Wim Keller zich. Het werd minder vrijblijvend. Een nieuwe lichting wilde een echte jazzclub, met een echt bestuur. Orkesten werden geëngageerd en dat ging ten koste van de jamsessies. Begin jaren zeventig kwam de klad erin. De Blokhut kreeg een nieuwe eigenaar, die een boksschool in het gebouw begon. Weliswaar bleef de zondagavond voor de jazz gereserveerd, maar het was toch anders, vond Keller. De nekslag voor De Blokhut was de opening in november 1976 van de Joseph Lam Jazz Club op de Laagte Kadijk. Die oude-stijl-club was het hele weekend open. Op vrijdag en zaterdag traden er bands op en zondag waren er jamsessies. Het werd een nieuw tehuis voor tal van 'Blokhutters'.

#### Hans van Eeden

#### Bronnen:

Sgt. Peppers Hot News, januari 2022 (auteur: Hans Kip), Sgt. Peppers Hot News, april 2019 (auteur: Wim Keller), Haarlems Dagblad, 21 oktober 1964 (auteur: Berry Zand Scholten, foto's: Hans de Boer). Sgt. Peppers Hot News is het huisorgaan van de Sgt. Peppers Jazzclub Enkhuizen.

## DISCOGRAFISCHE NOTITIES

### PIERRE COURBOIS

#### VAN FREE MUSIC TOT 3GEN3

#### DEEL 1

**Op 23 april vierde drummer Pierre Courbois zijn 83<sup>ste</sup> verjaardag. Het levenslicht zag Pierre Antoine Otto Courbois in Nijmegen. Hij is nog steeds actief, nu in het bijzonder met het Three Generations Trio, 3GEN3, met bassist Wiro Mahieu (°1964), een generatie jonger dan Courbois, en met tenorsaxofonist Jesse Schilderink (°1995) weer een generatie jonger dan Mahieu. In twee delen doorlopen we in deze en de komende Jazzflits de loopbaan van Pierre Courbois. Dit eerste deel loopt tot 1970. In dat jaar pakken we in Jazzflits 398 de draad weer op. We besluiten ons verhaal daar met een discografie van Courbois. Ons verhaal is tot stand gekomen met adviezen van de 'drummer naast God' zelf, al weet hij helaas soms zelf ook niet meer precies hoe het zat. De leeftijd...**

Courbois' eerste podiumoptreden was op zondagmiddag 31 januari 1953 in de Vereniging in Nijmegen. Tijdens de nacht na zijn optreden kwam de grote watersnoodramp in Zeeland met 1836 doden in Nederland en 28 doden in België. De Schelde doorbrak de dijken, de polderbewoners en hun dieren moesten vluchten voor hun leven.

De week nadien schreef Courbois naar aanleiding van de ramp een compositie die hij speelde met zijn moeder op accordeon en hij op orgel, in kerken in Nijmegen en Arnhem. De bescheiden partituur raakte zoek, maar kwam weer boven bij erfenisstukken toen zijn moeder overleed in 1973. 'February 1953', zo heet het stuk. Het staat op de cd 'Révocation: The Pierre Courbois 5/4 Sextet, Live At The BIM Huis', met Toon de Gouw (trompet), Ilja Reijngoud (trombone), Jasper Blom (tenor- en sopraansax), Willem Kühne (piano) en Niko Langenhuijsen (contrabas), opgenomen donderdag 16 juni 2005, voor Daybreak 75369. De plaat is uitgebracht in Japan. Deze compositie speelt Courbois tot op de dag van vandaag met zijn trio 3GEN3 (voetnoot 1).

[...vervolg in de rechterkolom](#)



Pierre Courbois in 1993 op de hoes van de plaat 'Réouverture', gemaakt voor het VPRO-label Eigenwijs.

Courbois geldt als de eerste Nederlander die experimenteerde met free jazz, jazzrock, rockjazz, elektronische geïmproviseerde muziek. Hij is/was bekwaam op tabla, conga, gitaar, banjo en vibrafoon. Bovendien componeerde hij wel meer dan honderd stukken. Courbois studeerde klassiek slagwerk bij Jan Wilderom, paukenist in het Gelders Orkest. Die had bovendien ervaring in een militaire kapel.

In één volzin werd Courbois' muziek eens omschreven als 'hedendaagse jazz geënt op geïmproviseerde muziek met gebruikmaking van zoveel mogelijk mogelijkheden zowel muzikaal als muzikaal-technisch als instrumentaal-technisch'. Het valt te lezen in 'Jazz & Geïmproviseerde Muziek in Nederland', in 1978 uitgegeven door Het Spectrum, 200 pagina's.

Gedurende zijn hele loopbaan gaf Pierre Courbois schoolconcerten, wel vijfhonderd tussen 1976 en 1982, soms drie per dag. Hij schreef over slagwerk, bouwde instrumenten met speciale pedalen voor het drumstel en ontwierp elektronica voor slagwerk zodat hij zijn geluid kon kneden. Zijn toms zijn uitgerust met pedalen waarmee hij de spanning van de vellen en de toonhoogte kan veranderen.

Hij werkte mee aan de bladen Jazzwereld en Muziekkrant OOR en was bestuurslid bij de BIM. In het Bimhuis trad hij tientallen keer op. Hij speelde tijdens het North Sea Jazz Festival in 1976 en 1981, met zijn New Association in 1986, met Jubilation in 1992, 1994, 1998, in 2000 met zijn Double Quintet, in 2006 en 2008 met het 5/4 Sextet en met pianist Polo de Haas.

Courbois haalde vermeldingen in Jazzwereld, Jazz Forum, Down Beat. In een aantal landen heerst vreselijke ellende, in het bijzonder in Irak, Iran, Afghanistan, Pakistan. Beeld je in dat Pierre Courbois daar in januari-februari 1974 op toernee was met zijn toenmalige jazzgroep Association P.C., gesponsord door het Goethe Instituut uit München (voetnoot 2).

[...vervolg op de volgende pagina links](#)

Wat reislust betreft was Pierre Courbois geen uitzondering. De Nederlandse jazz verspreidt zich al een kleine honderd jaar lang over de hele wereld. Volgend lijstje is verre van compleet: Boy Edgar (1915-1980), Rita Reys (1924-2013), Cees Slinger (1929-2007), Wim Overgaauw (1929-1995), Theo Loevendie (°1930), Piet Noordijk (1932-2011), Pim Jacobs (1934-1996), Jack van Poll (1934-2022), Frans Elsen (1934-2011), Misha Mengelberg (1935-2017), Nico Bunink (1936-2001), Gijs Hendriks (1938-2017), Joe van Enkhuizen (°1939), Hans Dulfer (°1940), Willem van Manen (°1940), Louis van Dijk (1941-2020), Rein de Graaff (°1942), Boy Raaijmakers (1944-2018), Willem Breuker (1944-2010), Jasper van 't Hof (°1947), Ferdinand Povel (°1947), Leo Cuypers (1947-2017), Henk Kraus (°1953), Hein van de Geyn (°1956), Bart Tarenskeen (°1959), Lucas van Merwijk (°1961), Michiel Borstlap (°1966), Yuri Honing (°1965), Candy Dulfer (°1969) en vele andere jongere Nederlandse jazzmusici die kunnen wedijveren met de Amerikanen.

De groep Nederlandse jazzmusici neemt nog altijd toe, gestimuleerd door jazzonderwijs in conservatoria, concerten in jazzclubs, de jazzfestivals, plaatopnamen via Nederlandse platenlabels. Ook radio- en zeldzame jazz-televisieuitzendingen leveren hun bijdragen: Avro, NOS, Vara en VPRO. En de jazzgeschriften, tijdschriften, de Jazzjaarboeken destijds. Jazzinformatie wordt verspreid door Jazzflits of door Jazzenzo. In Vlaanderen door het internetmagazine Jazz'Halo dat in januari de basis van deze Courbois-bijdrage publiceerde, en door Jazz & Mo', driemaandelijks op papier.

In 1961 verscheen bij de Prisma-Boeken de vertaling in het Nederlands van 'The Story of Jazz' van Marshall W. Stearns. Wie onder de oudere jazzliefhebbers heeft er niet het 'Jazzlexicon' van Jack Bosch en C.J. Dollé, het Prismaboekje uit 1964, 160 pagina's. Sindsdien is in Nederland de populair-wetenschappelijke jazztoer verlaten door taalkundigen en jazzspecialisten: F.B. Hotz (1922-2000), Lucebert (1924-1994), Michiel de Ruyter (1926-1994), Henk Romijn Meijer (1929-2008), Joop de Roo (1929-2018), Aad Bos (1931-2020), Rudy Koopmans (1932-1983),  
[...vervolg in de rechterkolom](#)

Jan Mulder (°1934), Wim van Eyle (1936-2019), Ruud Kuyper (1937-1999), J. Henk Bernlef (1937-2012), Simon Korteweg (1938-2020), Martin Schouten (°1938), Bert Vuijsje (°1942), Eddy Determeyer (°1942), Han Schulte (1944-2015), Guido van Rijn (°1950-bluesfan), Hans Zirkzee (°1956), Jeroen de Valk (°1958), Herman te Loo (°1960).

Vergeet niet de uitstraling van Coleman Hawkins en Benny Carter die in de jaren dertig in Nederland speelden, ook die van de Ramblers, de Dutch Swing College Band, het Pim Jacobs Trio, zangeres Rita Reys en pianist Louis van Dijk.

Overigens letten Nederlandse drummers met internationale naam en faam – ook Pierre Courbois – kennelijk goed op hun gezondheid, want onder ons zijn nog: John Engels (°13 mei 1935, Groningen), Han Bennink (°17 april 1942, Zaandam), Martin van Duynhoven (°13 juni 1942, Boxmeer) en Eric Ineke (°1 april 1947, Haarlem). Pierre Courbois kampt wel al zijn hele leven met de ziekte van Klippel-Trénauday, aders en vaten spartelden soms tegen, maar dat belette hem niet zich te bekwamen als drummer én als goud- en zilversmid. Door die ziekte had Courbois soms een defect aan zijn linkerbeen. Hij wilde een solo-optreden in Düsseldorf afbellen, maar de organisatoren drongen aan: 'gebruik dan gewoon dat hihat-been niet'. Op het affiche stond 'Drums Konzert ohne Linkerbein'!

### Loopbaan Pierre Courbois

Zijn eerste ervaringen doet Pierre Courbois (P.C.) op in de jaren **1954-1958** als banjospeler in dixielandorkestjes. Op zijn zeventiende drumt hij in een sextet van saxofonist Jan van Halen (1920-1986), de vader van beroemde zonen Alex (°1953) en Eddie (1955-2020). Vanaf **1958** gaat hij definitief voor drums. P.C. leerde veel van jazzpianist George de Goeij uit Nijmegen, eigenlijk een dansleraar, die in 1960 verdrong. In **1960** wordt Courbois met het Quintet van pianist Ton Wijkamp winnaar van het Loosdrecht Jazzconcours (Wijkamp uit Arnhem verongelukt op 18 januari 1973, hij was 35 jaar). Ook in deze formatie zit trompettist Willem Reinen (°1930). Reinen was machinist op de grote vaart. Als hij niet vrij was werden er ter vervanging twee saxen bijgehaald: Jan van Halen (altsax) en Willem 'Wil' Boelens (tenorsax), collega's uit de Luchtmachtkapel. Bassisten waren Bill van Meeuwen, Jannes Koen en Victor Kaihatu. Tot in den treure wilde Kaihatu dat zijn voornaam als 'Vicktor' werd geschreven.

Van **1961** tot in 1964 leidt Courbois het pianoless Original Dutch Free Jazz Quartet, waarbij rietblazers Maarten Beckers en René Provoost, en Victor Kaihatu. De groep had veel werk in Duitsland, en was te horen in een Vara-radiouitzending vanuit de Stella Artois-kelder in Nijmegen, met Michiel de Ruyter en Aad Bos als presentatoren.

In oktober **1963** krijgt Pierre Courbois de solistenprijs als beste drummer van het Düsseldorf Amateurjazzfestival. Jurylid Gunter Hampel zal Courbois inlijven in zijn formaties.

Al een maand later zien we Courbois met Hampel de muziek van 'Girl Crazy', een musical van Gerswhin uit 1930, met Olaf Kübler (sax), Alexander von Schlippenbach (piano) en Jaap Glerum (bas).

In 1963 (en/of 1965) speelde P.C. maandenlang in de Blue Note in Parijs (gitarist René Thomas en Courbois hadden er samen een appartement). Al gauw zat Courbois achter het drumstel om deel uit te maken van de vaste ritmesectie van de club, om mee  
[...vervolg op de volgende pagina links](#)

te spelen met de pianisten Kenny Drew of Georges Arvanitas en met de bassisten Alby Cullaz, Beb Guérin, Pierre Michelot of Jacky Samson. Of met violist Jean-Luc Ponty. Hij begeleidde Amerikanen op toer: de saxofonisten Stan Getz en Johnny Griffin, en speelde in Parijs met gitarist Jimmy Gourley en pianist Bud Powell. In 1963 kwam John Coltrane eens langs om wat mee te blazen: zijn eigen Selmer was in herstelling, hij kon niet goed overweg met een van Johnny Griffin geleende tenorsax. Tot in september 1965 speelde P.C. in de Blue Note op het drumstel van Kenny Clarke. De rest van het jaar concerten in Arnhem, de Kameleon, met Jacques Pelzer (sax), Cees Slinger (piano), Arend Nijenhuis (bas) of met Maarten van Regteren Altena (bas), met aankondigingen van René Thomas, opgenomen door Maurits van Hal. In het najaar van 1963, in Haaren bij Groningen, een concert met Jean-Luc Ponty, Cees Slinger, Maarten van Altena.

Gunter Hampel (°1937) gaat door als één van de eersten, samen met Wolfgang Dauner, die in Duitsland 'nieuwe jazz' speelde. In **1964** richt de vibrafonist zijn Heartplants Quintet op met Manfred Schoof (trompet), Alexander von Schlippenbach (piano), Buschi Niebergall (bas), en P.C. Op 30 januari 1965 nam deze formatie een plaat op voor Saba, een veelgezocht collectors item.

Zondag 9 augustus 1964 speelde het Gunter Hampel Quintet met P.C. in Comblain-la-Tour tijdens het festival aldaar (nog eens op 7 augustus 1966 bij hun terugkeer van een Tunesië-toer). (Pierre Courbois was overigens ook op dat Belgische festival toen John Coltrane, met McCoy Tyner (piano), Jimmy Garrison (bas), Elvin Jones (drums) er optrad op 1 augustus 1965.)

Op 22 juli 1964 werkt P.C. met trompettist Nedley Elstak (1931-1989), pianist Rein de Graaff en bassist Ferdi Rikkers voor RONO Radio, de regionale omroep Noord en Oost vanuit Groningen.

Courbois keek op 6 november 1964 zijn ogen uit in de Sheherazade in Amsterdam: daar gaven rietblazer Albert Ayler, Gary Peacock (bas) en Sunny Murray (drums) een concert. (De dag nadien trad dit trio op in de B-14 in Rotterdam. Op 9 november 1964 speelde Albert Ayler Quartet met trompettist Don

[...vervolg in de rechterkolom](#)



Pierre Courbois en bassist Ferdi Rikkers in de Haarlemse Jazzclub op 2 april 1988. (Foto: N-H Archief, Fotobureau De Boer)

Cherry (1936-1995) voor de Vara in Hilversum.)

In **1965** wordt het Dutch Free Jazz Quartet omgevormd tot het Free Music Quartet, het woord jazz impliceerde beperkingen. Op 29 januari 1965 trad Courbois met het Hampel Quintet op voor de Duitse omroep Südwestfunk. In februari 1965 toert het Gunter Hampel Quintet twee weken in Griekenland. In de zomer van 1965 is de groep een hele tijd in de Parijse Blue Note-jazzclub te vinden, met Alex von Schlippenbach (piano) en Buschi Niebergall (bas) (voetnoot 3). Het kwam er tot een breuk: de vrouwen van de pianist en van de bassist hadden vakantie geboekt aan de Côte d'Azur en trokken hun mannen weg van het kwintet. De groep en het project waar Hampel twee jaar aan had gewerkt viel in duigen.

Op 3 april **1966** trad het Gunter Hampel Quintet op in Amsterdam, omringd door alleen maar Nederlanders: Nedley Elstak, Loek Dikker (piano), Victor Kaihatu en Pierre Courbois. Legendarisch is het Loosdrecht Jazz Concours van 1966, tijdens de finale duikt Willem Breuker op met 23 muzikanten, onder wie Pierre Courbois. Ze veroorzaken opschudding alom. Courbois stond in die tijd volop in de belangstelling. In Jazzwereld nummer 10 van januari 1967 schrijft Anton Witkamp een lang artikel: 'Gewoon Pierre Courbois'.

Op 1 mei 1966 is Courbois te gast op het tiende Duits Jazzfestival in Frankfurt. Hij treedt in trio op met saxofonist Peter Brötzmann en bassist Peter Kowald, en in een andere set met een nieuw Gunter Hampel Quartet met Victor Kaihatu en Nedley Elstak.

[...vervolg op de volgende pagina links](#)



De hoes van het album 'Free Music One And Two' (1968).

1966-1969: Free Music Quartet, met Boy Raaijmakers (trompet), Peter van de Locht (reeds), Henk Haverhoek (bas), soms met Erwin Somer (vibrafoon).

1966-1970: Courbois met Rein de Graaff-Dick Vennik, ook met Loek Dikker.

Op 30 december **1967** is P.C. met vibrafonist Dave Pike, zangeres Jeanne Lee, Ruud Jacobs (bas) en Ton Wijkamp in Arnhem, Muis Sacrum. (In 1967 begon een langdurige samenwerking tussen Gunter Hampel en Jeanne Lee (1939-2000). Ze trouwden rond jaren 1968-1969 en verhuisden naar New York in 1969.)

**1968:** Courbois bij het Theo Loevendie Consort.

Tijdens een Loosdrecht Jazzfestival komt pianist Jasper van't Hof in contact met Courbois (in 1973 scheiden hun wegen tijdelijk). In **1969** wordt de eerste editie van Association P.C. bijeengebracht met Van 't Hof (°1947), gitarist Toto Blanke (1936-2013), bassist Peter Krijnen (1940-2020) of soms Sigi Busch (°1943), allen op elektronisch versterkte instrumenten. P.C. kon zich nu luider uitleven.

Courbois werd in de jaren zestig dikwijls gevraagd voor het Hammerveld Jazzfestival in Roermond: 25 juni 1966 in het Ton Wijkamp Kwartet, op 26 juni met het Gunter Hampel Quartet. Op 27 augustus 1967 met zangeres Henny Vonk; op 18 augustus 1968 met het Free Music Quartet; 8 augustus 1970 met Rein de Graaff, op 9 augustus 1970 met zijn Association P.C. met bassist Peter Kowald (1944-2002).

**Erik Carrette**

**Wordt vervolgd in Jazzflits 398.**

## VOETNOTEN

### Voetnoot 1

Ter herdenking van de watersnoodramp deed Pierre Courbois met zijn trio 3GEN3 dit jaar een aantal optredens: op 4 februari in Edam, Mahogany Hall, 12 maart in Vredenburg, Utrecht.

Op 15 maart haalde Courbois 94 stemmen als lijstduwer voor de SP Gelderland bij de Provinciale Statenverkiezingen. Uit sympathie voor die SP speelde Courbois op zaterdag 3 mei met 3GEN3 op het partijcongres van de SP in Apeldoorn. Op zondag 14 mei speelt 3GEN3 om 16.00 uur tijdens de opening van de zomertentoonstelling van de Verbeke Foundation, Westakker, Kemzeke bij Stekene ([www.verbekefoundation.com](http://www.verbekefoundation.com)).

**Bekijk 3GEN3 live op 9 januari 2022 in het Bimhuis:**

[https://www.youtube.com/watch?v=r17Ddy2Vkw0&ab\\_channel=Bimhuis](https://www.youtube.com/watch?v=r17Ddy2Vkw0&ab_channel=Bimhuis)

### Voetnoot 2

Van 13 januari tot 26 februari 1974 trok de Association P.C. vanuit Frankfurt op wereldreis naar verre landen: 25 concerten werden gespeeld met Toto Blanke (gitaar), Joachim Kühn (piano en altsax), Sigi Busch (bas), Pierre Courbois (drums, percussie). Volker Steppat was de roadie, het Goethe Institut Munich de organisator. Op 26 februari keerde men vanuit Karachi terug naar Frankfurt.

Neem er maar een wereldbol bij:

14 januari - Teheran  
16 januari - Kabul  
18 januari - Delhi  
20 januari - Calcutta  
21 januari - Dacca  
23 januari - Bangkok  
25 januari - Hongkong  
26 januari - Hongkong  
28 januari - Kyoto  
29 januari - Kyoto  
31 januari - Manila

2 februari - Singapore  
4 februari - Surabaya  
5 februari - Jakarta  
6 februari - Jakarta  
7 februari - Kuala Lumpur  
10 februari - Colombo  
12 februari - Madras  
14 februari - Bangalore  
16 februari - Hyderabad  
19 februari - Poona  
21 februari - Bombay  
23 februari - Rawalpindi  
24 februari - Lahore  
25 februari - Karachi.

**Luister hier naar een stuk van Association P.C. uit 1974:**

<https://bit.ly/4154TKA>

### Voetnoot 3

Een goede kennis van Courbois, Maurice van Hal uit Velp leverde de geluidsinstallatie voor de Blue Note in Parijs. Die jazzclub diende als decor voor de film 'Round Midnight - Autour de Minuit' uit 1966, van Bertrand Tavernier (1941-2021) en met saxofonist Dexter Gordon in de hoofdrol.



Pieter de Mast. (Foto's: Marcel Schikhof)

## JAZZ IN BEELD

### PIETER DE MAST 4

#### Bezetting:

Pieter de Mast (sax, fluit),  
Karel Boehlee (piano),  
Udo Demandt (drums, percussie),  
Arin Keshishi (bas).

#### Datum en plaats:

29 april 2023, Hot House, Leiden

De Pieter de Mast 4 sloten het seizoen 2022-2023 af van podium Hot House. Marcel Schikhof was erbij op 29 april en maakte de foto's op deze pagina.



Karel Boehlee.



Arin Keshishi.

Speciaal voor deze avond stelde saxofonist-fluitist Pieter de Mast een kwartet samen met drie van zijn favoriete musici. Het kwartet speelde eigen werk. "Sfeer en groove zijn kenmerkend voor de composities die Karel Boehlee en ik schrijven: composities die door de improviserende muzikanten op het podium pas echt tot leven komen", aldus De Mast op de website van het Leidse jazzpodium.



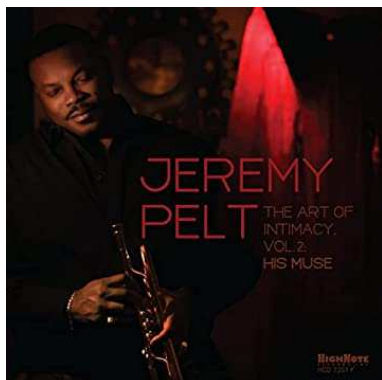
Arin Keshishi.



Udo Demandt.

## JAZZWEEK TOP DRIE

1 mei 2023



### 1 Jeremy Pelt

The Art Of Intimacy Vol. 2 His Muse  
(HighNote)

### 2 Joe Locke

Makram  
(Circle)

### 3 Billy Childs

The Winds Of Change  
(Mack Avenue)

De JazzWeek Jazz Top Drie geeft een overzicht van de meest gedraaide albums op de Noord-Amerikaanse jazzradio; [www.jazzweek.com](http://www.jazzweek.com).

## COLOFON

**JAZZFLITS** is een onafhankelijk jazzperiodiek voor Nederland en Vlaanderen en verschijnt twintig keer per jaar. **Uitgever/hoofdredacteur:** Hans van Eeden. **Correctie:** Sandra Sanders. **Vaste medewerkers:** Sjoerd van Aelst, Tom Beetz, Ruud Bergamin, Erik Carrette, Bart Hollebrandse, Roland Huguenin, Eric Ineke, Hans Invernizzi, Peter J. Korten, Jaap Lampe, Herman te Loo, Jan J. Mulder, Bart Noorman, Gijs

• Ornée, Lo Reizevoort en Jeroen de Valk. **Fotografie:** Tom Beetz, Joke Schot. **Logo:** Het **JAZZ-FLITS**-logo is een ontwerp van Remco van Lis. **Abonnementen:** Een abonnement op **JAZZFLITS** is gratis. Meld u aan op [www.jazzflits.nl](http://www.jazzflits.nl). Een abonnee krijgt bericht als een nieuw nummer op de website staat. **Adverteren:** Het is niet mogelijk om in **JAZZFLITS** te adverteren. **Adres(post):** Het postadres van **JAZZ-FLITS** is per e-mail bij ons op te vragen. **Adres(e-mail):** Het e-mailadres van **JAZZ-FLITS** is [jazzflits@gmail.com](mailto:jazzflits@gmail.com). **Bijdragen:** **JAZZFLITS** behoudt zich het recht voor om bijdragen aan te passen of te weigeren. Het inzenden van tekst of beeld voor publicatie impliceert instemming met plaatsing zonder vergoeding. **Rechten:** Het is niet toegestaan zonder toestemming tekst of beeld uit **JAZZFLITS** over te nemen. Alle rechten daarvan behoren de makers toe. **Vrijwaring:** Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.



## EUROPE JAZZ MEDIA CHART

1 mei 2023

Christine Stephan, [JAZZTHETIK:](#)

### BRAD MEHLDAU

Your Mother Should Know  
Brad Mehldau Plays The Beatles (Nonesuch/Warner)  
Viktor Bensusan, [jazzdergisi.com](http://jazzdergisi.com):

### FRANCESCO BEARZATTI

Post Atomic Zep (doKumenta Music)  
Nuno Catarino, [jazz.pt](http://jazz.pt):

### MOVE

The City (Clean Feed)  
Sebastian Scotney – [LondonJazz News \(UK\)](#):

**VICENTE ARCHER, GERALD CLAYTON, BILL STEWART**  
Short Stories (Cellar Music Group)

Patrik Sandberg, [Jazz](#):

### JOHAN LINDSTRÖM & NORRBOTTEN BIG BAND

Johan Lindström & Norrbotten Big Band (Moserobie)  
Cim Meyer, [Jazz Special](#):

### KARMEN RÖIVASSEPP & AARHUS JAZZ ORCHESTRA

Ambivalence (Jaeger Community Music)  
Lars Mossefinn, [Dag og tid](#):

### JORN ØIEN

Cosmopolitan (Curling Legs)  
Matthieu Jouan, [citizenjazz.com](http://citizenjazz.com):

### FIRE! ORCHESTRA

Echoes (Rune Grammofon)

Axel Stinshoff, [Jazz thing](#):

### OMER KLEIN TRIO

Life & Fire (Warner)  
Luca Vitali, [Giornale della Musica](#):

### PAOLO ANGELI NÍJAR

An Imaginary Soundtrack  
for Bodas de Sangre by Federico Garcia Lorca  
(AnMa Productions and ReR Megacorp)  
Yves Tassin, [JazzMania](#), [Jos Demol](#), [jazzhalo.be](http://jazzhalo.be):

### EDGES/GUILLAUME VIERSET

The End of the F\*\*\*ing World (Igloo Records)  
Christof Thurnherr, [Jazz'n'More](#):

### WADADA LEO SMITH AND ORANGE WAVE ELECTRIC

Fire Illuminations (Kabell Records)

Kaspars Zavileiskis, [jazzin.lv](http://jazzin.lv):

### ALFA MIST

Variables (ANTI-Records)  
Jacek Brun, [www.jazz-fun.de](http://www.jazz-fun.de):

### YUMI ITO

Ysla (Enja)  
Mike Flynn, [Jazzwise](#):

### DONNY MCCASLIN

I Want More (Edition Records)  
Krzysztof Komorek, [Donos kulturalny](#):

### DARIUSZ PETERA SEXTET FT. MATEUSZ SMOCZYŃSKI

Władza Algorytmów (Audio Cave)

Jan Granlie, [salt-peanuts.eu](http://salt-peanuts.eu):

### DANIEL BINGERT

Ariba (Moserobie)  
Dick Hovenga, [Written in Music](#):

### ALEX KOO

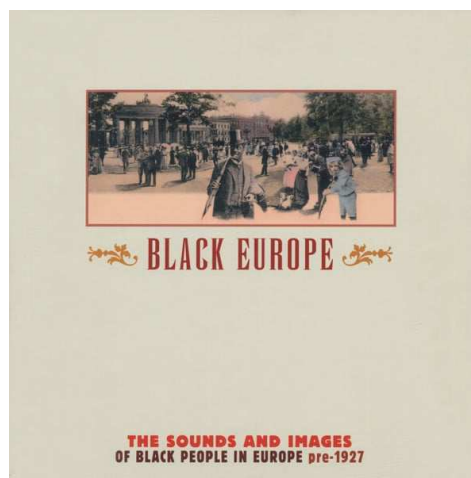
Etudes for Piano (W.E.R.F. Records)

De Europe Jazz Media Chart geeft een overzicht van de favoriete albums van een reeks Europese recensenten en wordt maandelijks samengesteld door de Europe Jazz Media Group.



## SUPPLEMENT JAZZ OP PAPIER

### MINSTRELS



Voor hun boek hebben Koning en Takken een overstelpende hoeveelheid publicaties en kranten uitgeplozen. Daarnaast bevat het nog eens een literatuurlijst van vijftien pagina's. Toch zou die nog nader uitgebreid kunnen worden. In dit verband wil ik één auteur noemen, de Duitser Rainer E. Lotz. Wie zich op dit terrein begeeft kan nauwelijks om hem heen. Zijn werk omvat veel meer dan minstrels, getuige een van zijn boeken, 'Black Power: entertainers of African descent in Europe and Germany' (1997) en de imposante uitgave 'Black Europe: the sounds and images of black people in Europe pre-1927', een doos met liefst 44 cd's en twee boeken van 300 pagina's (Bear Family Productions, 2013; zie afbeelding).

Beperkter van aard, maar wel het resultaat van grondige research, zijn de artikelen die Aldert Toornstra (AT) schreef in twee nationale bladen, NJA-bulletin en Dr. Jazz Magazine (DJM). 'Zwart op wit' vermeldt één daarvan, dat over de Fisk Jubilee Singers, 1877, maar daar blijft het bij. Hiernaast een lijst van zijn artikelen, samen met die van enkele anderen, voorzover ze relevant zijn.

**Aldert J. Klut.** Lantum Ethiopian Serenaders in Nederland in 1847  
In: NJA Bulletin, nr. 15 (maart 1995), p. 19-21; aanvulling door redactie in nr. 18 (dec. 1995), p. 8-9  
**Albert Kramer.** Lantum Ethiopian Serenaders  
In: NJA-Bulletin, nr. 21 (sept. 1996), p. 25-27  
**AT.** Arabella Fields: een zwarte nachtegaal zong in het hoge noorden  
In: NJA-Bulletin, nr. 28 (juni 1998), p. 28-32  
**AT.** Een Amerikaanse 'Tom Show' op toernee door ons land in 1880  
In: NJA-Bulletin, nr. 29 (sept. 1998), p. 34-38  
**AT.** The Timbertown Follies  
In: NJA-Bulletin, nr. 32 (juni 1999), p. 30-37  
**AT.** The Fisk Jubilee Singers opnieuw op tournee in Nederland, 1896-'97  
In: NJA-Bulletin, nr. 34 (dec. 1999), p. 22-27

**Herman Openneer.** Sidney Bechet in Nederland, 1926  
In: NJA-Bulletin, nr. 37 (sept. 2000), p. 19-26  
**AT.** Een opmerkelijk Afrikaans muziekgezelschap  
In: NJA-Bulletin, nr. 44 (juni 2002), p. 38-41  
**AT.** De Fisk Jubilee Singers, 1877: voor de eerste keer in noord-Nederland; bijval, kritiek en misverstanden  
In: NJA-Bulletin, nr. 46 (dec. 2002), p. 24-35, zie ook p. 3 en omslag  
**Rainer E. Lotz.** From minstrelsy to jazz: the extraordinary career of [Billy] Brooks & [George W.] Duncan  
Part 1 in: DJM, nr. 199 (dec. 2007), p. 26-31  
Part 2 in: DJM, nr. 200 (maart 2008), p. 15-22  
**Rainer Lotz.** Otéro [Iglesias] (1868-1965), the Cakewalking courtisan  
In: DJM, nr. 202 (sept. 2008), p. 17-20  
**Jan Kraak.** Sidney Bechet in Groningen omstreeks 1930?  
In: DJM, nr. 221 (zomer 2013), p. 39-44; aanvulling door AT in nr. 222 (herfst 2013), p. 12

**AT.** The Timbertown Follies  
In: DJM, nr. 224 (lente 2014), p. 45-54  
**AT.** Elmer Spyglass in Holland  
In: DJM, nr. 226 (herfst 2014), p. 9-16  
**AT.** Southern Syncopated Orchestra  
In: DJM, nr. 228 (lente 2015), p. 25-33  
**Jan Kraak.** Cakewalk  
In: DJM, nr. 231 (winter 2015-2016), p. 23-26  
**AT.** Jubilee Singers in Nederland  
In: DJM, nr. 231 (winter 2015-2016), p. 37-46  
**AT.** Nederland maakt kennis met jazz  
In: DJM, nr. 232 (lente 2016), p. 10-18, zie ook omslag

**AT.** Minstrelzangers in Nederland  
In: DJM, nr. 235 (winter 2016), p. 23-33  
**AT.** Van Tom Show tot Louisiana: zwarte revuegezelschappen op tournee in ons land (titel en ondertitel variëren)  
Deel 1 in: DJM, nr. 239 (winter 2017), p. 28-37  
Deel 2 in: DJM, nr. 241 (zomer 2018), p. 6-15, zie ook omslag; aanvulling met een recensie uit 1931 in nr. 259 (winter 2022), p. 43